

1953

Nr. 3

KARYS

REAL ESTATE

MORTGAGES

A. IVAS

545 East Broadway, South Boston, Mass.

Representing A. Ivas Lithuanian Agency

Tel. SO 8-0605 - 8-0606

Vietos ir toliau gyvenantieji lietuviai, norintieji įsigyti nekilnojama turta Bostone ar jo apylinkėse, kreipkitės į A. IVA, kurio patarnavimu visi džiaugiasi.

VELYKOS ČIA PAT!

Geriausių dovanoms dalykų gausi pas

A. ANDRIUSKEVICIŲ

485 Grand Street Brooklyn 11, N. Y.

LAIKRODĖLIŲ IR BRANGENYBIŲ**KRAUTUVĖJŲ**

Čia gausi augščiausios kokybės laikrodžių, deimantinių žiedų, apyrankių, devocionalių reikmenų ir kitko pigesnėmis kainomis, negu kitur.

Lietuvių Radijo Draugijos PROGRAMOS

J. P. GINKUS, Direktorius

Treciadieniais 9:30 val. vak. — WWRL 1600 kc

Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai, šokiai, ir t. t. Vestuvės puotos, liūdni pranešimai).

495 Grand Street Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 4-7142

J. P. GINKUS AD. JEZAVITAS VALAKAS

Direktorius Muz. Dir. Pranešimų Dir.

WILLIAM J. DRAKE - DRAGONAS**LIETUVIS ADVOKATAS**

85-03 WAREHAM PL.

JAMAICA, N. Y.

Tel. Jamaica 6-7272

Tel. EV 6-6438

M and Z AUTO COLLISION WORKS

Lietuvių specialistų collision ir auto taisymo dirbtuvė

Bodies and Fenders straightened —

Complete auto painting

D U C O Refinishing

Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai.

TEPIMAS IR POLIRAVIMAS

Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai

J. MALDUTIS**Z. ZALIAUSKAS**

1506-16 Myrtle Ave., Brooklyn, N. Y.

Tarpe Gates Ave. ir Linden St.

Laikas ir erdvė — žmogaus didžiausi priešai! Bet turint gerą ir teisingai einantį laikrodėlį bei naudojantis naujausiomis moderniškoms priemonėmis, tas priešas yra nugalimas, s a k o

LAIKRODININKAS JONAS SUTKAITIS

kuris taiso ir parduoda visų firmų laikrodžius.

449 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.

TAUPYKITE ateičiai. Pasidėkite taupomus

pinigus į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki \$10.000.00 — by an Agency of the United States Government.

KUR visada buvo ir yra išmokamas aukštas dividendas.

KUR pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą.

KUR... tamsta gali atlikti visus savo ir savo šeimos finansinius reikalus.

KUR 27 metų patyrimas užtikrina visiems saugų ir teisingą patarnavimą.

Dėl paskolų geresnėms sąlygom, perkant arba statant namą, visada pasimatykite su mumis. Mūsų turtas yra virš dešimties milijonų dolerių - \$10.500.000.00.

Chicago Savings & Loan Association

GRovehill 6-7575

6236 South Western Avenue, CHICAGO, ILL.

J. PAKEL — Prezidentas

LIETUVIŠKA MAISTO KRAUTUVĖ

Čia gaunami skilandžiai, įvairios dešros, ūkiški sūriai ir kiti maisto produktai.

Užsakius telefonu, produktai pristatomi į namus

Savininkai

ONA ir ANTANAS KAUNAI

52 Hudson Avenue

BROOKLYN, N. Y.

Tel. UL 8-7821

KARYS

PASAULIO LIETUVIŲ KARIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS

Redaguoja: Dom. Penikas, Br. Aušrotas ir Sim. Urbonas. Leidžia KARIO leidykla. Prenumerata: metams 4 dol., pusb. — \$2.50, atsk. nr. 45c. Adresas 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., Spausdinamas Tėvų Pranciškonų spaustuvėje, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Redakcijos telef.: GL 6-1658, tik nuo 6 val. vakare.

THE WARRIOR

magazine for the veterans of Lithuanian descent and for Lithuanians in the wide world. Published monthly by "KARYS", 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y. Subscription \$4.00 per year. Single copy 45 cents. Entered as second-class matter at the Post Office Brooklyn, N. Y. OFFICE OF PUBLICATION: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

NR. 3 (1285)

1953 M. KOVAS — MARCH

ĮSTEIGTAS 1919 M.

GYVENIMO ALELIUJA

Užsidėjęs kuprinę ant pečių, prispaudęs ginklą prie širdies, kupinas tikėjimo ir vilties išėjo Lietuvos karys... Išėjo į tarptautinį frontą prieš tarptautinę pabaisą. Seniai jis paliko tėviškės sodybas ir Rūpintojėlius pakelėse, nes naujo gyvenimo apkasai jį šaukia, gyvenimo prisikėlimas — Aleliuja tenai visų mūsų laukia.

Sunku kartais tikėti tuo Aleliuje, kai mirties pabūklai vis labiau atgyja, kai jauni vyrai, lyg rudens lapai, vis gausiau kapuose nutyla. Mintimis grįžti tėviškėn... Kas gi ten kapus suskaitys, skausmo gelmes išmatuos?!

Sunku būtų suprasti Aleliuja, jei mūsų karys tik ginklu pasitikėtų ir žemės tikrovėje sau atsakymo jieškotų. Lietuvos karys, kaip ir kiekvienas kovos didvyris, niekada tokio atsakymo nepasigedo. Jis kovojo ir kovoja už pilnutinį gyvenimą, kurio jokie kapai amžinai nepalaidojo, joks akmuo ant kapo angos ilgiau nesilaiko. Jis kovoja tiesioginiai ar netiesioginiai už savųjų sodybų laisvę, už savo Smūtkelių rūpestį. Mūsų kario ir jam panašių kovos pergalės prasmė ir stiprybė glūdi tuščiajame Dievo ir žmogaus kape, Dievo ir žmogaus prisikėlime, religiniame ir tautiniame atgimime. Nes žmogiškumas yra mirties

Tomas Žiūraitis, O. P.

priežastis, dieviškumas — prisikėlimo ir prikėlimo galia. Taip galvojantis karys žvelgia toliau, ryžtasi kur kas atkakliau... Kančia jam nėra ir negali būti bausmė, mirtis — vartai į gyvenimą: šventos kovos kuprinė — kryžius yra palaima, nes tokį Dievas myli, taigi ir kryželį duoda; teisingojo kovūno granatos sudraskyta širdis yra nemaraus gyvenimo sėja... Ir pagaliau teisingos kovos kario grįžimas į tėviškės namus yra savomis rankomis tos sėklos vaisiaus nuraškymas, stiprinant laisvės brolius ir seses naujiems žygiams, laimėjimas, vis didingesniam gyvenimo Aleliuja...

Todėl nenugalimas Dievo ir tėvynės karys, nes jis regi ne tik kapus, nevilį, bet jis dažnai mato buvusį Getsamano kapą prie Baltijos, kur Lietuva buvo palaidota ir prisikėlė. Jis nuolat prisimena buvusį Dievo ir žmogaus Getsamano kapą tolimoj Žemėj, kur Išganytojas buvo palaidotas, kapo anga sunkiu akmeniu užversta, prieš sargai užantspauduotą kapą saugojo, bet... Teisingasis ir kapuose gyvas! Jis prisikėlė! "Jo čia nėra, nes Jis prisikėlė, kaip yra sakęs. Atei kite ir pamatykite vietą, kur Viešpats buvo paguldytas" (Mt. 28,6). Nėra kape to, kurs verkė

dėl savo tėvynės, kurs pildė savo Tėvo valią...

Po sunkių kovų mūsų karys mėgina prisikėlimo tikrovę labiau prisiminti. Ir iš naujo maitai, kaip klastingo prieš sargyba nuo Tiesos pergalės, kaip žydų rašto žinovai, kunigai bėga pas išsigandusius sargus, brukdami stambų pinigą ir melą: "Sakykite, kad Jo mokytiniai atėjo naktį ir Jį pavogė. mums bemiegant" (Mt. 28,13). Bet Pilotas nebaudė papirkto sargybinių už "apsileidimą", jis tylėjo, nes buvo tikras Kristaus Prisikėlimu. Net tada, kada apaštalai buvo kalėjiman metami, rykštėmis plakami, visokiais "prasikaltimais" puolami, tačiau niekad žydai nedrįso primesti apaštalams kaltinimo, kad jie kareivius papirko, valdžios antspaudą išniekino, Kristaus kūną pavogė. Asmeniškai apaštalams tai primesti — jautė priešas savo bejėgiškumą, nes per daug būtų buvę užsiuolama. Juo labiau, kad Kristus po Prisikėlimo 40 dienų žemėje gyveno: kalbėjo, vaikščiojo, valgė. aiškino šv. Raštą, rodė žaizdas (Lk. 24); paskiau pasirodė daugiau kaip 500 brolių vienu kartu. Jis pasirodė Jokūbui, visiems apaštalams (I Kor. 15, 6-8). Pataliau atsirado dar vienas, tai šv. Tomas netikėlis, kuris pasakė tik tada tikėsiąs į Kristaus Pri-

VASARIO 16-SIOS SKAMBĖSYS LAISVAJAME PASAULYJE

Gal nė vienas metais, net anais, kai Lietuva buvo laisva, taip plačiai pasaulyje Lietuvos Nepriklausomybės šventė nebuvo paminėta, kaip šiais metais Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 35-rių metų sukaktis. Visuose laisvuose kontinentuose šią mums brangią sukaktį minėjo ne tik lietuviai savybėje, bet ir tų kraštų žmonės, jų vadovaujantieji asmenys, prisimindami patys ir kitiems primindami, kad Lietuvos kraštas, kuris yra vertas laisvės, šiandieną kenčia raudonojo siaubo vergijoje.

Neįkainojamas mūsų laisvės bylai vertės turi tas faktas, kad Kongrese ir Senate vasario 16 dieną, prisimindami pavergtą Lietuvą sąryšy su 35 metų nepriklausomybės sukaktimi, kalbėjo 19 kongreso narių ir 8 senatoriai. O Amerikos Lietuvių Informacijos Centras gavo ta proga per 100 kongreso narių, senatorių ir kitų augštų pareigūnų pasveikinimų bei užuojautų. Gi Valstybės sekretorius Dulles Lietuvos nepriklausomybės sukakties proga, kartu prie to paties prisimindamas ir Estijos nepriklausomybės sukaktį, pareiškė sveikinimus ir linkėjimus tokia kalba, datuota 1953 m. vasario 16 d.:

“Prieš 35 metus Lietuva ir Estija laimėjo nepriklausomybę,

sikėlimą, kai pats savo akimis įsitikinsias (Jn. 20,19-30). Įsitikino! Negali to paneigti ištisų amžių papirkti sargai, budeliai ir pikčiausias bolševizmas, kuriam niekas nesvarbu — tik jų “rojus” be Dievo, žmoniškumo, laisvės, be padoraus rūbo ir sotaus karnio žmonėms. . .

Mūsų karys ir išėjo į bekraštį frontą už pilnutinį gyvenimą, jo atstatymą. Jis paliko tėviškės sodybas, Rūpintojėlius pakelėse, nes naujo gyvenimo apkasai jį šaukia, gyvenimo prisikėlimas - Aleliuja tenai mūsų visų laukia. Lietuvos kario tikėjimas, ginklas ir viltis — religinio ir tautinio prisikėlimo paslaptis!

tik paskiau virto žiauraus sovietinio imperializmo aukomis. Giliai atjausdamas kentėjimus, kuriuos Baltijos tautos dabar neša, šia proga siunčiu nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus lietuviams, estams ir latviams.

Šie metai turi ypatingos reikšmės Lietuvai, nes tai 700 metų Lietuvos valstybės jubiliejus: Prieš 700 metų Mindaugas buvo vainikuotas pirmuoju Lietuvos karalium.

Atsisakydami pripažinti Baltijos valstybių inkorporavimą į Sovietų Sąjungą, Jungtinių Valstybių vyriausybė išreiškia Amerikos žmonių įsitikinimą, kad santykiams tarp tautų, didelių ir mažų, tvarkyti turi vadovauti teisingumas ir teisė.

Tautas padaro didžias ne gyventojų skaičius, ne žemės plotai ir turtai, bet jų dvasinės bei moralinės jėgos ir jų meilė laisvei. . . Šitos dorybės vedė . . . jūsų tautą praeityje per daugelį kliūčių. Tikiu, Dievui padedant, jos išves jus ir iš dabartinės priešpaudos laikų į naują laisvės dieną”.

Ir didžioji laisvųjų pasaulio kraštų spauda nepraėjo tyломis pro mūsų tą jubiliejinę sukaktį ir pro mūsų tautos dabartines kančias. Štai “The New York Times” vasario 16 d. vedamųjų puslapyje įsidėjo straipsnį, kur rašoma, jog tūkstančiai visame pasaulyje pasklidusių lietuvių ir milijonas Amerikos lietuvių bei lietuvių kilmės amerikiečių šią dieną švenčia Lietuvos nepriklausomybės 35 m. paskelbimo sukaktį. Čia pat tas milijoninio tiražo laikraštis primena lietuvių tautos kančias carų priešpaudos laikais bei dabartinę bolševikinę okupaciją, kuri vykdo krašte nuolatinę genocido politiką. Taip pat primena, kad JAV ir kitos didžiosios valstybės Sovietų Rusijos okupacijos Lietuvoje nėra pripažinusios. Esą prezidentas Eisenhoweris JAV politika kreipia tuo keliu, kad pavergtos tautos vėl būtų išlais-

vintos. Tuo būdu ir lietuvių viltys susilaukti savo krašto laisvės turinčios gerų perspektyvų.

Tai nebuvo vienintėlis mūsų reikalus suprantantis spaudos balsas. Ir kiti laikraščiai, tiek JAV tiek kitose kraštuose išeinantieji, didesni ar mažesni, ta proga prisiminė Lietuvą, jos dabartinę okupaciją ir jos teisę į laisvą gyvenimą kitų laisvų pasaulio tautų šeimoje.

Taigi, garsiai nuskambėjo per pasaulį, lietuvių tautos šaukimas sąryšy su Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 35 metų sukaktimi. Sakytum, to šaukimo nusigando ir mūsų tautos kankintojas — budelis Stalinas ir atsiskyrė su šiuo pasauliu. Kai despotai miršta, pavergtos tautos keliasi laisvam gyvenimui. Tikėkime, kelsis ir mūsų tauta naujam valstybiniam gyvenimui.

D. Peņikas

DĖL ADRESŲ KEITIMO

KARIO skaitytojai yra pats judriausias bei aktyviausias elementas, todėl mums visiškai nėra nuostabu, kad toks palyginti didelis skaičius kas mėnesį pakeičia savo adresus. Blogiau yra tik su tais skaitytojais, kurie neskuba mums pranešti savo naujo adreso. Dėl to neulomo, išsiųstas žurnalas senu adresu arba nepasiekia adresato arba yra gražinamas. Abejais atvejais mums susidaro nenumatytos išlaidos: kai pakeliui žūva, vėliau atsiliepusiam skaitytojui privalome siųsti kitą egzempliorių, o kai grįžta — privalome jį išpirkti iš pašto. Jei tatai tik būtų vienas kitas atsitikimas, į tai galėtume nekreipti dėmesio, bet dabar gi tų atvejų per mėnesį pasitaiko dešimtimis, o per metus — šimtais.

Mieli skaitytojai, būkite malonūs nuo šiol kuo skubiausiai mus informuoti apie adreso pakeitimą, visada nurodant savo senąjį adresą. Keičiant adresą, kiekvienas prašomas atsiųsti 25c. smulkiais pašto ženklais susidarančioms adreso keitimo išlaidoms padengti.

Visokiais atvejais rašyti tik šiuo vienu adresu: KARYS, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

LIETUVIAI KOVOJE UŽ PRANCŪZIJOS LAISVĘ

Prancūzija yra įsirašiusi savo vėliavoje tris mieliausius žmogui žodžius "Laisvė - Lygybė - Brolybė". Tai ne tuščias obalsis — jo įgyvendinimas kainavo daug kraujo ir aukų. Prancūzija, būdama laisvės mylėtoja, padėjo istorijoje ir kitoms tautoms laisvę išsikvoti. Taipgi Prancūzija yra vienintelis kraštas, už kurį kovoja nuo 1835 metų Svetimšalių Legijonas.

Praeitame kare U. S. A., D. Britanijos, Prancūzijos ir kit. lietuviai stoji sąjungininkams į talką "Herenvolk'o" tramdyti. Beveik visas lietuviškasis elementas Prancūzijoje pasireiškė vidaus Rezistencijoje — F. F. I. — ir vėliau iš partizaninio veikimo perėjo į reguliariosios kariuomenės vienetus: — kaip sve-

timšaliai, į Svetimšalių Legijoną. Pirmasis didelis lietuvių FFI kontingentas (iš Pirmojo Paryžiaus Savanorių Grenadierų Batalijono) vyrų stoji į 13-tą Svetimšalių Legijono Pusiau Brigadą (pulką) Vogezuose 1944 m. rudenį legendarinį Svetimšalių Legijono vienetą, dalyvavusį visose Laisvosios Prancūzijos kovose. Jie buvo paskirstyti trijuose pulko batalionuose ir, kaip jau prityrę kariai, iš karto buvo nusiųsti į pirmąsias linijas. Šie lietuviai peržengė Vogezų kalnus ir su prancūzų ir amerikiečių daliniais atktyviausiai dalyvavo Elzaso išlaisvinime ir daug kur patys pirmieji įžengė į šią išvaduotąją Prancūzijos dalį. Pulkas ypatingai pasižymėjo, be istoriškų El Alameino ir Bir Hacheimo kautynių Afrikoje, Garigliano, Pontecorvo, Radicofani, Montefiascone Italijoje, Fresse, Chateau Lambert, Cornimont, Thillot, ties Belfortu Vogezuose ir Massevaux, Niederbruck, Siegenkopf, Alzaso Kalnagubrio, Selestat, Ille linijos prieš Strasburgą kautynėse, kurių garbingiausias momentas buvo Kolmaro ataka ir Reino kairiojo kranto užėmimas 1945 m. pradžioje, sausio-vasario mėn.

Iš lietuvių po Vogezų ir Alzaso kautynių liko tik apie dešimt sveikų vyrų. Penki krito — kiti buvo sužeisti. Keli gavo atsižymėjimo ženklus — croix de guerre (kaip pas mus vyties kryžius), o vienas net ir medaille militaire užsitarnavo.

Nuo kairiojo Reino kranto pulkas buvo perkeltas kovo mėn. pradžioje į Alpių frontą, kur vokiečiai dar buvo nepajudinti iš augštųjų kalnų tvirtovių nuo pat karo pradžios. Čia pulkas sėkmingai atakavo l'Authion kalnagubrį ir vaduojant paskutinius okupanto užimtus Prancūzijos Alpių miestus: Saorge, Fontan ir Breil - ant - Roya. Alpių mūšiai baigti, pulkui šturmu užėmus Colla Bassa viršūnę, po ko kelias pasidarė atviras į Tende ir Brigue vietoves Italijoje.

Šiose kovose gražiosios Escarene kapinės priglaidė per 400 pirmosios divizijos karių, kurių tarpe išsisi ir lietuvis a. a. J. Maksvytis. Iš viso už Prancūzijos garbę 1-mosios Laisvos Prancūzijos Divizijos eilėse krito per 4000 karių.

Neužilgo po to baigėsi karas su Vokietija ir 13-toji P. Brigada, paties gen. de Gaulle apdovanota

augščiausiu atsižymėjimo ženklu — Išlaisvinimo Kryžiumi (Croix de Liberation), iškilmingai pražygiavusi 18-tos birželio Pergalės Parade po Triumfo Arka ir per Elyzjėaus Laukus, išvyko į Š. Afriką, o vėliau į Indokiniją. Veik visi išlikę gyvi lietuviai buvo demobilizuoti 1945 metų rudenį, bet jų vetą užėmė daug didesnis skaičius naujų lietuvių savanorių, kurie bevelijo imtis kario mūdoro, nekaip rizikuoti būti išvežtiems į "anapus".

Kiek lietuvių stoji į Svetimšalių Legijoną po karo, sunku tiksliai pasakyti. Spėjama apie 200. Su didele jų dalimi (apie 80) Lietuvių Šalpos Draugija Prancūzijoje palaikė ryšius, susirašinėjo, rėmė juos spauda.

Daugiausia lietuvių ir dabar yra paminėtoje 13-toje P. Brigadoje, bet daug jų ir visuose kituose Legijono pulkuose. Tokiu būdu mūsų šalių yra visoje Indokinijoje — Šiaurėje ir Pietuose. Mūsų vyrai, kaip jie patys rašo, tebekovoja su tuo pačiu raudonuoju slibinu, kaip ir Lietuvoje, nes Viet Namas yra komunistų teroristinė organizacija, remiama Maskvos pinigais, ginklais ir instruktoriais. Daug lietuvių Indokinijos kare jau yra žuvę. Daug sužeistų ir sveikatos netekusių, kurių tam tikras skaičius grįžo į Prancūziją. Iš legijonierių pasakojimų matyti, kad Indokinijoje yra vedama ypatingai sunki kova, tačiau mūsų vyrai, matė ir šalto ir šilto, kovoja ištvermingai, garbingai ir vilčių dėl ateities nepameta. Turime visą eilę lietuvių, igijusių augštesnius kariškus laipsnius ir apdovanotų net augščiausiais kariškais ordenais. Herojiškas visam Legijonui pavyzdys buvo duotas Garbės Legijono (Legion d'HoHnneur) kavaleriaus a. a. lietuvių Dirchio, kuris krito ties Saigonu, pervertas 18-kos priešo kulkų.

Jonas Masiulis

VASARIO 16 LABOR SERVICE DALINIUOSE VOKIETIJOJE

4204 lietuviškoje sargybų kuopoje ypatingai iškilmingai buvo paminėta Vasario 16-jl. Paminėjime dalyvavo augsti amerikiečių armijos karininkai, kuriems kuopos vadas kpt. Vilkutaitis savo kalboje išaiškino tos šventės reikšmę ir apdovanojo amerikiečių karius abtų ženklais. Minėjime iškilmingam paradiui grojo 6950 Lbr. Svc. Cen dūdų orkestras.

4200 Lbr. Svc. kuopoje, kuri yra mišri su lenkais, kuopos vadas 1st lt. Guzbit (lenkų tautybės) su savo ponia įdėjo daug darbo ir rūpesčio vaišių paruošimui ir bendram šventės pravedimui.

Pamaldų ir minėjimo metu dalyvavo amerikiečių ir lenkų karininkai. Be to, prie kuopos vėliavos garbės sargyboje buvo lietuvių ir lenkų kuopos vyrai.

Kpt. J. Venckus, Baltų ryšių k-kas po trumpo žodžio apdovanojo amerikiečių karininkus ir kuopos pasižymėjusius vyrus baltų ženklais. Atvykęs iš Heidelbergo lietuvių ryšių karininkas kpt. J. Augustaitis pasakė tai dienai pritaikytą kalbą.

Ir kituose lietuviškuose daliniuose minėjimas buvo prarastas iškilmingai.

8591 Labor Service kuopos vadui kpt. Neimanui pasiilusavus, kuopai vadovauti paskirtas 1st lt. Sutkus, buvęs 4204 kuopos vado padėjėjas.

Juronis

K A R Y S

LIETUVOS LAISVĖS ATGAVIMO
VILTIS

K A R Y S

PRIVALO BUTI VISŲ REMIAMAS.

1830-31 METAI

LIETUVOS ULONŲ MAJORAS HORDYNSKIS IR JO
KNYGA APIE LIETUVOS — LENKIJOS SUKILIMĄ

Trumpam laikotarpiui praslinkus po to, kai mes užleidome savo ant-
rają poziciją, vėl pasirodė rusų ka-
valerija. Gen. Šymanovskis su
dviem 7-jo linijinio pulko kuopo-
mis pasiliko ginti nuo priešo pri-
eigą prie trečiojo kaimo ir duoti
mūsų kavalerijai laiko trečiajai
pozicijai užimti. Šis generolas be-
veik ištiesą valandą priešinosi ka-
valerijos stiprios dalies atakai,
bet, prisiartinus gausingoms rusų
pėstininkų dalims, pradėjo trauktis
miškais. Pamačiusi, kad mūsų pės-
tininkai apleido kaimą, rusų kava-
lerija pradėjo veržtis pro jį. Tai
buvo didžiausia nesąmonė rusų ka-
valerijai slinkti į priekį, be pės-
tininkų arba artilerijos paramos, į
miškų apsuptą lygumą, nors ji ga-
lėjo bijotis, kad tuose miškuose ga-
li būti pasislėpusių pėstininkų ir
netgi kavalerijos. Du mūsų raiti-
ninkų eskadronai pradėjo šaudyti
į rusus su tikslu nuvilioti juos į
lygumos vidurį. Po to šie du eska-
dronai pasisuko aplink ir atidengė
rusų kavaleriją mūsų artilerijos
ugniai, nes mūsų patrankos buvo
pastatytos nedidelėje aukštumoje,
krūmų priedangoje. Ši mūsų arti-
leirjos ugnis buvo sėkminga. Prie-
šo kavalerija ėmė svyruoti. Tai pa-
matęs gen. Šymanovskis įsakė vi-
sai mūsų dvylikos eskadronų kava-
lerijai tuojau atakuoti. Ši ataka
įvykdyta su dideliu griežtumu. Še-
šiolika gusarų su dviem karininkais
paimta į nelaisvę ir 40 ar 50 nu-
kautųjų bei sužeistųjų pasiliko lau-
ke.

Po to mūsų rinktinė tęsė savo
žygį į Varnius, palikusi du 7-jo
pėstininkų pulko batalijonus arjer-
garde miškuose, kurie sueina su tuo
keliu.

Taip buvo laimėti mūsų žygiai
pirmose trijose pozicijose prieš
priešo avangardą. Tačiau ketvirto-
je pozicijoje, kurią parinko bei
įrengė narsusis ir miklusis pulki-
ninkas Kossas ir kurioje mūsų lai-
mėjimai buvo žymiai stambesni,
mes turėjome grumtis su visa rusų
kariuomenės Lietuvoje jėga, kurią
sudarė, anot kai kurių mūsų be-
laisvių, 18,000 vyrų, pasak kitus —
25,000 vyrų, su 36 artilerijos pa-
būklais ir kuriai vadovavo keli ru-
sų generolai — Kreucas, To'stojus,
Šymanas, Delinghauzenas ir Sa-
kenas. Varnių miestelį apsiaučia
du dideli ežerai tokiu būdu, kad
vienintelis susisiekimasis su tuo

ADV. KOSTAS R. JURGĖLA

miesteliu iš vakarų eina siaurąja
žemės sąsmauka, kuri skiria abiejų
ežerų galus. Miestelis guli aukštu-
moje, iš kurios matyti visa apylin-
kė. Kairiajame mūsų sparne buvo
miškas, kuris siekė vieną ežerą.
Tąjį mišką užėmė du pėstininkų
batalijonai. Dešinysis mūsų spar-
nas atsirėmė kito ežero. Visa mūsų
artilėrija buvo pastatyta viduryje,
aukštumose arti Varnių.

Baigę tvarkytis kautynėms, nu-
girdome mūsų arjergardo dviejų
batalijonų šaudymą atsitraukiant
prieš rusų pėstininkų dalis. Stip-
rios prieš pėstininkų voros, seku-
sios paskui šiuos batalijonus, ėmė
veržtis iš miško ir sklaidytis ly-
gumose prieš Varnius. Paskui tas
voras atsekė prieš artilėrija, ku-
rios dvylika pabūklų užėmė pozi-
cijas šalikelėje ir tuojau paleido
ugnį į mūsų vidurį. Tuo pat metu
prasidėjo smarkus šaudymas iš
grandinių abiejuose šonuose. Labai
patogiai pastatytoji mūsų artilėri-
ja, neatsiliepdama į priešų ugnį,
staiga paleido ugnį į priešų pės-
tininkų voras. Prieš temstant visos
rusų jėgos buvo išsklaidytos lygu-
moje ir buvo numatoma smarki
ataka iš jų šalies. Betgi to vietoje
mes likome nustebinti, patyrę, kad
jų ugnis ėmė silpnėti; to reiškinio
priežastis gal buvo ką tik prasidė-
jęs smarkus lietus. Mūsų vadas, no-
rėdamas lietaus ir artėjančios tam-
sos padedamas laimėti, ne vėliau
kaip po dešimties minučių pertrau-
kos, įsakė dviem batalijonams, ku-
rie tebebuvo miškuose mūsų kairė-
je, vykdyti staigų puolimą durtu-
vais prieš dešinįjį priešų sparną.
Šiedu batalijonai, vadovaujant
narsiajam pulkininkui Michalov-
skiui, šiame puolime parodė dide-
lį narsumą ir kirto viską prieš sa-
ve. Tuo pat metu pulkininkas Kos-
sas pasiėmė vadovauti kavaleri-
ai ir, taręs keletą jaudinančių žodžių
į raitininkus, nuvedė juos prieš
priešų vidurį smarkiaja ataka. Ru-
sų sąmyšis buvo kraštutiinis. Dide-
lė rusų kavalerijos dalis buvo ras-
ta nesėdusi ant arklių, nes ji vi-
sai nesitikėjo atakos. Jų artilėrija
pasileido bėgti ir paliko savo pa-
trankas. Kilo didžiausia netvarka,
ir didelis priešininkų kiekis žuvo
lauke. Anot belaisvių pareiškimų,
sąmyšis pasiekė tokio laipsnio, kad

mes būtume galėję visiškai išblaš-
kyti ištiesą jų korpa. Tačiau mūsų
dalydys nebegalėjo pasinaudoti taja
proga, nes to neleido nakties tam-
sa ir mūsų pačių silpnumas. Mes
tenkinomės tik tai tuo, kad pada-
rytais dideliais nuostoliais suma-
žinome priešų stiprumą. Ir mes,
vadovaudamiesi gautaisiais įsaky-
mais, toliau tęsėme savo žygį Pa-
lanogs uosto link, kur laukėme pa-
spirties ir kur mūsų generolai ti-
kėjosi susijungti su gen. Chlapov-
skio rinktine ir išvien veikti pagal
kurį nors naująjį planą. 12-sios
dienos rytą mes atvykome į Rietavą.

Mūsų viltis atgaivino Pavande-
nio ir Varnių kautynės, kuriose
mes sumušėm rusus keturiose po-
zicijose ir kurios atėmė priešui
daugiau kaip tūkstantį vyrų, įskait-
tant belaisvius ir sužeistuosius.
Kaip sakyta, mes numatėme Pa-
langoje sustiprėti naujos paspirties
jėgomis; ir mes turėjome vilties,
kad Dembinskio ir Chlapovskio va-
dovaujamos kitos mūsų rinktinės,
kurios negalėjo būti labai toli, pa-
tyrusios, kad mes buvome susiko-
vę, ir dargi taip sėkmingai su visa
priešo kariuomene, pakeis savo
operacijų planą ir puls prieš nu-
garą arba sparną. Iš tikro, tuo
tikslu tą patį minėtųjų kautynių
dienos rytą, po pirmųjų mūsų pa-
sisekimų, mes pasiuntėme du kari-
ninkus Dembinskio ir Chlapovskio
kryptimi pranešti jiems apie susi-
dariusias mums aplinkybes ir ypač
apie tai, kad visa priešų kariuome-
nė buvo priešais mus. Šitokioms
viltims susižadinus mūsų galvoje,
galima įsivaizduoti mūsų nusivyl-
mas Rietave patyrus, kad generolo
Chlapovskio rinktinė vieną dieną
anksčiau pražygiavo per tą mies-
telį greituoju žygiu Prūsų sienos
link. Taigi, Pavandeno kautynių
metu gen. Chlapovskio rinktinė te-
bebuvo vos tik tai keturių mylių
atstu nuo mūsų. Jis visą dieną gir-
dėjo mūsų šaudymą. Bet užuot žy-
giavęs mums į talką, ko, kaip vė-
liau patyrėme, iš jo garsiai reika-
lavo jo karininkai ir netgi karei-
viai, jis atsakė tai daryti, atsa-
kydamas į pageidavimus panašiais
pareiškimais: "Ko jūs, ponai, pra-
šote iš manęs? Aš galiu jus užtik-
rinti, kad generolo Rohlando rink-
tinė, kuirą apniko visa priešų jėga,
yra sunaikinta. Jo karininkų gur-
guolės nuvažiavo per Rietavą. Vis-

kas yra žuvę, ir mes esame prieš apsiausti iš visų šonų. Todėl mums belieka tiksliai ieškoti vien tik Prūsų sienos ir veržtis į tos valstybės globą”.

Galėjo būti, kad tiksliai atsargumo dėliai keli vežimai su rinktinės turto dalimi buvo iš anksto pasiųsti į priekį Palangos kryptimi.

Generolas Rohlandas ir Šymanovskis, patyrę nemalonių žinių apie generolo Chlapovskio sprendimą, nutarė pakeisti savo operacijų planą ir, užuot vykę į Palangą, nusekti paskui generolą Chlapovskį, mėginti susijungti su juo kiek galint greičiau, parodyti, kad jo spėjamos esant sunaikintos mūsų rinktinės jėga nėra sumažėjusi, įkalbėti jį atsisakyti savo sumanyto keltis per Prūsų sieną ir pareikšti tolimesnių pastangų veikiant išvien su mumis.

Su tokia mintimi, kelias valandas pasilsėję, mes skubotu žygiu išvykome į Gargždus, miestelį arti Prūsų sienos, kur tikėjomės pasivytį gen. Chlapovskio rinktinę ir kur atvykome kitos (13-sios) dienos vidūdienį. Tačiau jau buvo per vėlu. Didesnė Chlapovskio ir Gelgaudo rinktinės dalis jau buvo peržengusi sieną Čarna kaime, maždaug pusės lygos atstu nuo Gargždų, ir tiksliai mažoji rinktinės dalis, sienos dar neperėjusi, tegalėjo susijungti su mumis. Kita dalis jau buvo įžengusi tolokai į Prūsų žemę ir prūsų sargybinių nuginkluota buvo saugoma.

Toks buvo galas generolų Chlapovskio ir Gelgaudo rinktinės, sudarytos iš geriausios mūsų (t. y. lenkų, — KRJ) kariuomenės ir pasižymėjusios narsumu ilgoje eilėje kautynių. Tie narsūs kariai prieš savo valią liko nuvesti į svetimos valstybės žemę ieškoti globos, apie kurią jie patys nė nesapnavo.

Šis žingsnis, kurį kiekvienas mūsų revoliucijos istorikas įrašys su pasibaisėjimu, ir kurio, kaip pasakiau pamatyta, buvo imtasi visiškai be jokio pateisinimo, sukėlė visų nusivylimą ir pasipiktinimą. Jau Prūsų žemėje buvusi gen. Chlapovskio rinktinės dalis, patyrusi, kad generolo Rohlando rinktinė, kuri, kaip jiems buvo tikrinama, buvo neva žuvusi, bet iš tikro tebetėšė savo žygi su visa savo sudėtimi ir dargi net su 200 rusų belaisvių savo uodegoje, ir taip pat išgirdusi gaivinančius šūkius, kurie natūraliai veržėsi iš jų ginklo draugų, jiems atsiradus akivaizdoje, ir kurie ragino juos sugrįžti atgal, — smarkiai sujudo. Daugelis jų šoko veržtis į priekį ir, išsprukę prūsų sargybinius, kad ir begink-

liai pasiekė mūsų sienos pusę. Dražusis lengvosios artilerijos vadas, jau buvęs su savo baterija Prūsų žemėje, pasinaudodamas ta aplinkybe, kad jo arkliai dar nebuvo iškinkyti, sugrįžo su penkiomis patrankomis ir susijungė su mūsų rinktine. Karininkai ir kareiviai apspito gen. Gelgaudą ir garsiai reikalavo išaiškinti šią dalykų būklę. Generolas buvo visai sumišęs ir, atrodė, visai negalėjo patenkinti šių reikalavimų; jo elgesys šiuo atveju tikrai leido įtarti išdavimą, nors ankstyvesnieji jo veiksmai, atrodė, buvo pateisinami. Tuomet vienas iš jo karininkų patrijotiško pasipiktinimo įkarštyje žengė prie jo, išsitraukė pistoletą ir, surikęs — “Štai, atlyginimas išdavikui!” — peršovė jį per širdį. Po šio liūdno įvykio ieškota generolo Chlapovskio, kuris galbūt taip pat būtų susilaukęs tokio pat likimo, jeigu jam nebūtų pavykę pasislėpti. Tuomet po visą korpą paplito didelio sąmyšio reiškiniai. Generolas Rohlandas ir kiti karininkai tiesiog nėrėsi iš kailio, kad tiksliai nuramintų kareivius, primindami jiems, jog mūsų būklė buvo beviltiška ir jog rusai mus spaudė. Tos jų pastangos sugražino rimtį. Ir aple 4 valandą generolo Rohlando rinktinė, susijungusi su Chlapovskio rinktinės dalimi, pradėjo žygiuoti Jurbarko link, tikslu persikelti per Nemuną ir mėginti pasiekti Lenkiją.

Naktį mes atvykome į Vieviržėnus (Wierzbna). Nužygiavus keturias mylias nuo tos vietos, kur gen. Chlapovskis peržengė Prūsų sieną, mus pasitiko generolo Kreutco adjutantas, pasiūstas su paliaubų vėliava ir generolui Rohlandui rašytu laišku, kuris buvo garsiai perskaitytas ir reiškė siūlymą pasiduoti, išdėstant aplinkybes, kuriose mes atsidūrėme. Atmesdamas siūlymą, gen. Rohlandas tarp kitų pareiškimų pastebėjo štai ką: “Mes gerai žinome jūsų jėgų stiprumą; mes jas matėme ties Pavandeniu ir Varniais. Jeigu Apvaizda mus tenai saugojo, Ji mus ir dabar tebesaugos”. Ir atsigrįžęs į savo palydovus karininkus jis pridūrė: “Ponai, žiūrėkite į žilus mano plaukus! Jie prazilo trijų dešimčių tarnyboje po lenkų ereliais, ir per tą visą laiką aš stengiausi laikytis garbės ir pareigos tako. Leiskite man senatvėje tebesilaikyti to tako”. Paskelbus rinktinei atsakymą, visur pasigirdo šauksmai “Tegyvuoją Rohlandas!” Adjutantas išvyko, ir mes tęsėme kelionę.

Pernakvoję Vieviržėnuose, kitos (13-sios) dienos vidūdienį atvyko-

me į Naujamiestį, kur mes išblaškėm ten stovėjusią rusų raitininkų eskadroną. Prieš pasiekiant tą miestą, maždaug pusės lygos atstu, mūsų kavalerija turėjo nedidelį susirėmimą su keturiais lengvosios rusų kavalerijos eskadronais. Toji kavalerija buvo užpuolus mūsų sapierių dalinį, kuriam buvo pavesta sunaikinti tiltą vieškelio šakoje, maždaug pusės lygos atstu nuo vieškelio. Traukdamiesi, sapieriai tebeleido ugnį ir šitaip prisiviliojo priešą, kol mūsų kavalerija puolė jį, išblaškė, padarė žymių nuostolių ir paėmė kelis į nelaisvę. Šiame susirėmime pasižymėjo majoras kunigaikštis Giedraitis, vadovaudamas savo 6-jam šasierių pulkui ir savo ranka nudėjęs priešą kavalerijos vadą, generolo laipsnio karininką.

Atvykus į Naujamiestį, mūsų vadas pasiuntė žvalgų dalinį Jurbarko kryptimi tikslu patirti, ar ten esama bet kokių priešų jėgų. Įvertindamas stiprią Naujamiestio poziciją, jis nusprendė čia pasilikti ir palaukti šio žvalgyimo vaisių. Mūsų kariuomenė buvo sustatyta kautynių tvarkoje laukti priešų, jeigu jis ryžtųsi mus pulti. Dvi valandas išbuvę šioje pozicijoje, mes stebėjomės, kad priešas nesirodė. Raitininkų dalinys, pasiūstas su sėkta priešą, sugrįžo su pranešimu, kad priešas stovykla tėra dviejų mylių atstu nuo mūsų.

Taip praslinko keturios valandos, kai buvo pranešta, kad iš užsienio atvyko prūsų karininkas ir prašė leidimo pasikalbėti su mūsų generolu. Karininkų būrio lydimas, generolas išvyko jo pasitikti. Prūsų karininkas buvo pasienyje stovėjusių vokiečių kariuomenės dalių vado (berods, generolo Krafto) adjutantas. Po kelių komplimentų karininkas įteikė savo viršininko laišką, kupiną pagarbos ir gerosios valios pareiškimų. Laišku buvo kviečiama, žiūrint mūsų pozicijos, mums tebesant stipresniųjų jėgų apsiaustiems ir trūkstant ginklų bei amunicijos, priimti pasiūlymą, kurį Prūsų vyriausybė įgaliojo patiekti, su tikslu išvengti nereikalingo tokio daugio narsijų vyrų kraujo liejimo ir pasiduoti jos teritorijos apsaugai, kur mes patirtume nuoširdžią tos vyriausybės nuotaiką mūsų atžvilgiu. Pridurta, kad mūsų viešėjimas ten būtų trumpalaikis ir kad netrukus mums bus leista sugrįžti prie savo židinių, kaip kad buvo su rusų kariais, kurie ieškojo tokios pat apsaugos. Mes jau minėjome, kad kelioms rusų kariuomenės dalims, anksčiau ieškojusiems Prūsijos apsaugos, bu-

JO NEPASIEKĖ TEISINGUMO RANKA

STALINO NEKROLOGO VIETOJE

Šių metų kovo 5 d., kaip oficialiai Kremlius pripažino, nusi-
baigė įžymiausias XX-jo am-
žiaus banditas, galvažudis, prie-
vartautojas, pragaro gelmių ku-
nigaikščio Liucipieriaus vietinin-
kas žemėje, 500 milijonų žmonių
kasdien praeikiamas, vergų ka-
ralijos kruvinasis imperatorius
— J. V. Džiugašvili — Stalinas.

Reikia konstatuoti liūdną fak-
tą, kad šis nuožmusis komunisti-
nės imperijos kūrėjas nesulaukė
jam prideramo galo kartuvėse,
po budelio kirviu ar prieš egze-
kuciją vykdančio būrio šautuvų

vo leista sugrįžti su savo ginklais
ir amunicija. Patyrė tokius kilnius
Prūsų vyriausybės siekimus, ku-
riuos patvirtino ir laišką atnešęs
karininkas, mūsų generolai atsi-
žvelgė į apverktiną dėl daugelio
skubotų žygių nuvargusių ir nusi-
kamavusių mūsų karių būklę. Dau-
gumas mūsų pėstininkų neturėjo
avalynės nutrintoms ir žaizdotoms
savo kojoms. Didesnė kavalerijos
dalis beveik visai neturėjo arklių,
nes arkliai buvo tiek nukamuoti,
kad daugelis jų jau nebetiko tarny-
bai. Artilerija ir pėstininkai beveik
jau nebeturėjo amunicijos, kurios
daugybė liko sumesta į upę gene-
rolų Gelgaudo ir Chlapovskio įsa-
kymais besikeliant per sieną. Taip
pat atsižvelgta į pareikštą tikrini-
mą, kad mes galėsime sugrįžti į sa-
vo tėvynę, tuo būdu galėjome tikė-
tis patogesne proga vėl atnaujinti
savo patarnavimą tėvynei. Mūsų
generolai išdėstė visam korpusi šias
aplinkybes ir atsiklausė karių nuo-
monės, ar priimti Prūsų vyriausy-
bės siūlymą. Rodydami visišką pa-
sitikėjimą savo karininkų išminti-
mi ir garbe, kareiviai pareiškė sa-
vo pritarimą siūlymui priimti, stip-
riai paveikti tikrinimo dėl galimu-
mo ilgainiui grįžti į savo tėvynę.
Šitokio sutikimo sėkmėje tą pat
naktį buvo pagamintas protokolas,
kurį pasirašė mūsų generolai ir keli
prūsų karininkai, tuo tikslu atvy-
kę iš anapus sienos. Kitos dienos
rytą mes perėjome sieną ir nužy-
giavome į Prūsų žemę. Šiuo veiks-
mu pasibaigė Lietuvos korpo ope-
racijos (384 pusl.).

(Bus daugiau)

Antanas BUTAUTAS

vamzdžius. Ne! Galingoji teisin-
gumo ranka šį kartą buvo šykš-
ti. Ji sukliudė gyviems liku-
siems, ir jo žudančios rankos iš-
vengusiems, įvykdyti bent mili-
joninę dalelę to teisingumo, ku-
rio šis tironas buvo šimteriopai
užsipelnęs. O, jo nuodėmių tau-
rė jau buvo perpildyta su kau-
pu: jo smurto aktų negalima su-
lyginti su jo menkučių gauleite-
rių, jo pamėgdžiotojų Hitlerio ir
Musolinio papildytomis niekšy-
bėmis, kurie po II-jo Pasaulinio
karo bent dalinai buvo atlyginti.

Štai jo "žygdarbių" svarbes-
niosios datos:

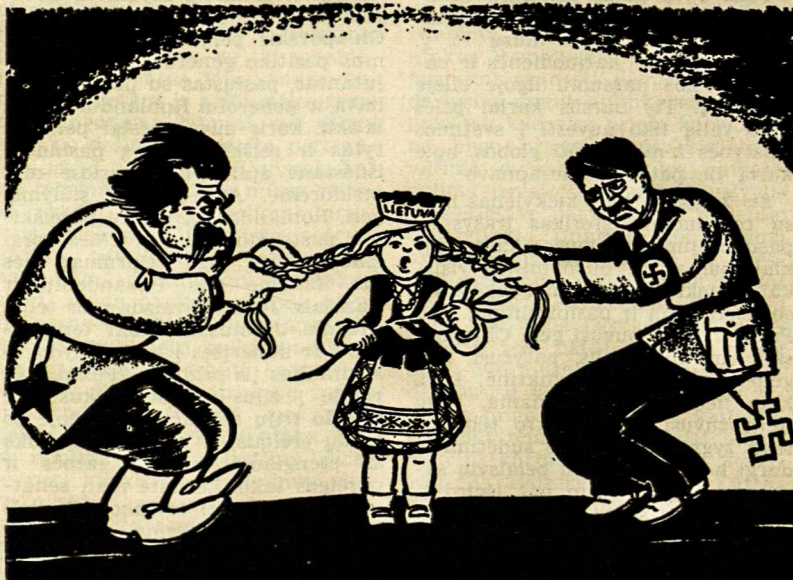
1. nuo 1917 ligi 1930 metų —
senosios Rusijos inteligentijos iš-
naikinimas, pasižymėjęs ypač
kruvinomis orgijomis. Kaip tik
šiuo laikotarpiu buvo įsteigtos
vergų darbo stovyklos, kurių
pradininku yra šis "Mokytojas
ir tėvas";

2. nuo 1930 ligi 1936 metų —
Rusijos ūkininkijos visiškas pa-
vergimas, žemdirbių luomo likvi-
dacija, vergijos, žinomas kolcho-
zų vardu, ugnimi ir kulipka įgy-
vendinimas;

3. 1936-38 m. m. garsioji Je-
žovo, Jagodos žmogžudiškoji
epocha, baigusi išnaikinti Rusi-
jos inteligentijos likučius, nepa-
tikimus partiečius karininkų kla-
sės atstovus, savo kreditan įra-
šiusi apie penketą milijonų au-
kų;

4. 1939-40 m. m. Suomijos už-
puolimas, bendradarbiaujant su
Hitleriu, pasirašius garsųjį Mo-
lotovo — Ribentropo paktą, IV-
sis Lenkijos padalinimas, trijų
Pabaltės valstybių pavergimas;

5. 1941-45 m. m. Džiugašvilio
palaiminimu pradėtas II-sis pa-
saulinis, pats kruviniausias žmo-
nijos istorijoj, karas, leidęs jam
visiškai pavergti Pabaltį, visą
Lenkiją, dalį Balkanų ir rytų
Vokietiją;

Taip tampėsi Stalinas su Hitleriu dėl Lietuvos, kol pagaliau ją pasiglem-
žė Stalinas Kruvinasis.

6. 1946-49 m. m. šaltojo karo išvystymas, Čekoslovakijos pavergimas ir visiškas Kinijos inkorporavimas į raudonąją imperiją;

7. 1950.VI.25 grobuoniškų žygių apvainikavimas Korėjos pusiasalyje, kuris ir šiandien ten tebesitęsia, žudydamas visą JT jaunimą, kurio didžiąją naštą turi pakelti šio krašto jaunomenė.

Tai tik bendrasis į "nuopelnus žmonijai" žvilgsnis. Į šį apie 50 milijonų savo garbei pasistatytąjį kaukolių milžinišką paminklą jis žvelgia šurpo krečiamas iš pragaro gelmių ir mato, kad tas kaukolių bokštas tikrai siekia Dangiškąją sostą, kurio galingojo kardo smūgis greit nukirs ataugusios komunizmo hidros, kad ir Malenkovo vardu vadinamos, žmonių krauju persotintą galvą.

Mums, išvengusiems mūsų Tėvynės laimės ir laisvės duobkasio "nemariojo" Džiugašvilio spastų, mažos taikingos Lietuvos vaikams, dėl šio kraugerio nepasotinamo grobuoniškumo, netekusiems gražiausių jaunystės metų ir ateities savo mieloje Tėvynėje, yra ypač skaudu, kai prisimename jo budeliškų tarnų mūsų krašte atliktus "darbus", kurie šaukiasi kruvino dangaus keršto.

Minėdami jo šuniškos mirties sukaktį, visur ir visada, kiekviena proga mūsų sutinkamiems bičiuliams, svetimtaučiams draugams, darbovietės bendradarbiams kartokime, priminkime ir vaizdžiai, nors suglaustai, paivaizduokime jo "nuopelnus" žmonijai. Nes jie yra kitokie, negu juos stengiasi parodyti, neutralioji ir komunistinė spauda ar jos užsimaskavę apaštalai.

Taip elgtis ir kovoti mus įpareigoja ištremtųjų į Sibiro taigas mūsų brolių ir seserų dejonės ir pagalbos šauksmas, kasdien lėta mirtimi marinuojami į kolchozus uždarytų Lietuvos ūkininkų maldavimas pagalbos ir išvadavimo bei mūsų kovos dvasia, besiveržianti išvaduoti savąją Tėvynę iš budelių rankų.

STALINAS IR JO PALIKIMAS

STALINAS MIRĖ, BET STALINIZMAS GYVAS

Pasaulis dabar pilnas rusų reikalų ekspertų ir tie ekspertai yra kenksmingiausi savo kraštams žmonės. Jie įtikinėja savo tautiečius, kad pažįsta rusus ir supranta jų tikslus ir sumanymus. O tuo tarpu, deja, nei rusų negali pažinti, nei jų tikslų nepajėgia suprasti. Vyks ta klaidingas įvykių, pasisakymų ir pasiūlymų įvertinimas, kuris brangiai Vakarų pasauliui kainuoja ir žmonėms ir turtais. O kad vadinamieji "ekspertai" tikrai nepažįsta Kremliaus, parodo tai, jog jie vis tikisi susitarti ir galimus "susitarimus" rimtai vertina, nenujausdami tų sutarčių nepastovumą.

Kokios rūšies diktatorius buvo dabar miręs Stalinas

Nors greitomis buvo sukalti Hitlerio nacių būriai, bet ir vadi mirus jie neišnyko. Musoliniai pasekėjai ir be juodų marškinių taip pat tebegalvoja, kaip jų vadas anuomet jiems buvo įsakęs. Betgi minėti du diktatoriai buvo sukūrę tik asmeniška iniciatyva ir savo išrastom idėjom paremtas diktatūras. Stalinas perėmė savo valdžion jau tradicijas turinčią sistemą, kuri apima visas gyvenimo sritis. Tas pats garvežys, kurį vedė Stalinas, rieda tais pačiais bėgiais ir varo tą garvežį tas pats garas. Tai naivus įsivaizdavimas, kad Stalinui mirus keisis Sovietų politika—negali pasiteisinti.

Stalinas įsakinėja, gulėdamas karste

Georgijus Malenkovas, Stalino raštininkas, jo pasiuntinys, tas užkulisio veikėjas, kuriuo lig šiol tik tiek domėtasi, kiek buvo žinoma, kad jis kalba Sta-

lino balsu, kad jis tėra tik diktatoriaus ruporas. Ar jis galėjo atsidurti Sovietų Sąjungos ministerio pirmininko kedėje? Jokiū būdu — ne. Gali būti kad ateityje jis ir pasirodys vertu Stalino įpėdiniu, viskas gali būti, bet šiandien, jeigu gyvieji balsuotų, jie be jokių abejonių rastų užsitarnavusius, seniau pasižymėjusius komunistinio pasaulio vadus. Juk tokiame balsavime, kurio pasėkoje būtų paskirtas ministeris pirmininkas, turėjo dalyvauti dauguma už Malenkovą vyresnių komunistų. Ir vargu laisvai pasisakydami jie būtų pasirinkę sau autoritetu Stalino "klapčiuką", tikrumoje menkai pažįstamą asmenį net savam krašte.

Nuo kovo pirmos dienos kraujo užlietais smegenim, paraližuota dešine puse, be žado, be sąmonės, jau negalįs pakviesti pas save Beriją ir įsakyti neklaužadas likviduoti — Stalinas vienas nubalsavo šį Malenkovo paskyrimą. Tad Stalinas tebevaldo ir karste gulėdamas. Ir valdo prieš gyvųjų norą.

Riebus vaikas ir mėnulio veidas

Šiais laikais Kremlius valdo ne tik neaprėpiamą Rusiją, bet ir didelius satelitų kraštus. Ir niekas neįtikins, kad Kremliui nesvarbu turėti priešakyje asmenį, kuris būtų autoritetas užsienyje. Jei į Amerikos karo kurstytojus ir "Wall streeto ryklius" ir norėtų Kremlius nusispjauti, tai lieka "liaudies demokratijos", kur kiekvienu metu gali atsirasti Tito pamėgdžiotojų.

Georgijų Malenkovą Londono laikraščiai pakrikštijo "žmo-

SULAIKYMO AR IŠLAISVINIMO POLITIKA

Rašo Vincas Trumpa

gum su mėnulio veidu", o kai kurie New Yorke laikraščiai, kurie nemėgsta parinkti žodžius apibūdindami jų nemėgstamus asmenis, Malenkovą tiesiog pavadino "Fat boy" — riebus vaikinys. Vadinas, nei pagarbos nei kurtuazijos.

Stalino palikimas savo įpėdiniams

Paprastai kalbant, Stalinas įvedė melo ir apgaulės sistemą. Sovietuose žmonės žiūrėdami vienas kitam į akis nesivarždami meluoja ir apgaudinėja vienas kitą.

Ar ne melas yra, kad Stalino konstitucija demokratiškiausia pasaulyje, jeigu toji konstitucija leidžia žmones be teismo šaudyti, žudyti ir grūsti į kalėjimus ar koncentracijos stovyklas. Ar ne melas, kad Stalinas darbo žmonėms atidavė visus turtus — žemę, fabrikus ir įmones, tuo tarpu tie žmonės pasidarė tikri valstybės vergai. Ar ne apgaulė yra spartuolių ir stachanoviečių darbas, kuris atima darbininko visas jėgas ir nėra pakankamai atlyginamas. Ar ne melaginga propaganda, jei vienas kitas iš daugelio tūkstančių gauna premijas ir dovanas. Ar ne melas, kad Stalinas išlaisvino sovietų žmones ir suteikė jiems darbo ir kūrybos laisvę, tuo tarpu niekur kitur ir žmonių žinomos istorijos laiku nebuvo tokio niekingo žmonių dvasinio gyvenimo suvaržymo.

Šitas Stalino palikimas savo palikuonims yra visų sunkiausias. Ar ilgai bus galima šitą melą išlaikyti, ar ilgai bus galima žmones priversti tiems melams tikėti, kai pasibaigs Stalino baimė, kai nustos drėbėti visi: — nuo Vyriausios Tarybos nario ligi menko kolukiečio...

Ar panaikino Stalinas prietarus sovietuose?

Stalinas tvirtino, kad sovietų valdžia panaikins prietarus.

Tie ilgi aštuoneri metai, kurie praėjo nuo karo pabaigos, būtų buvę dar ilgesni, jeigu ne tie pasikeitimai, kurie įvyko ir tebevyksta žmonių galvosenoje ir vyriausybės politikoje. Išskyrus Sovietų Sąjungą ir jos valdomus

Stalinas ir religiją vadino prietarais. Religiją, tiesa, jis panaikino. Bet užtat sukūrė patį nepatikimiausį, galima sakyti, kvailiausį prietarą apie tai, kad Stalinas genijus. Stalinas nieko nesukūrė ir tik gyveno Lenino kapitalu. O be sąžinės, be doros, be meilės vargstantiems žmonėms jo veikla nėra geniališkas, bet nusikaltimas prieš žmoniją. Stalinas — tautų tėvas, tas pats Stalinas, kuris viso pasaulio akyse žudė ir naikino tautas. Taigi, paties Stalino sukurtas šitas prietaras yra šlykščiausias ir kenksmingiausias.

Dvi nelaimingos seserys — lietuvių ir gruzinų tautos

Gruzinų ir lietuvių tautų likimas turi nemaža bendro. Jos abi gyvena tarp didelių kaimynų ir istoriniais laikais tų kaimynų buvo skriaudžiamos. Abi tautos už viską augščiau pasaulyje vertina laisvę. Šios abi tautos nepaliaujamai dėl savo laisvės kovojo. Ir likimas taip lėmė, kad garbingos gruzinų tautos išgama Stalinas ne tik savo tėvynę, bet ir Lietuvą skaudžiausiai nuskriaudė. Žinome, kad šiose abejose tautos yra ir daugiau išgamų ir galbūt jų atsiras ir ateityje, bet šios abi tautos, į tai neatsižvelgdamos, nesiliaus kovoti dėl savo laisvės.

Ir šiandien lietuviai, sužinoję apie Stalino mirtį, lengviau atsidas: daugiau jau nieko pikto mes nuo jo nesulauksime...

P. Trvd.

Satelitinius kraštus, kur be abejo taip pat vyksta tam tikras istorinis procesas (pav. Jugoslavijos pasitraukimas iš Sovietinio bloko), visame laisvajame pasaulyje ne tik galima pastebėti tam tikrą evoliuciją, bet galima numatyti ir jos linkmę. Trumpai, demokratinis pasaulis vis daugiau atsikrato mito, kuris ir Sovietų Sąjungą karo metu buvo apgaubęs tam tikra demokratine skaiste. Šiandien kaskart daugiau žmonių įsitikina, kad tai buvo mitas, kad Sovietų Sąjunga tėra bjauriausias rūšies diktatoras. Dėl to ir nepaprastai išsikerėjusios komunistinės partijos pamažu ima užleisti savo pozicijas. Tai aplamai reikia pavadinti sąmonės prablaivėjimo reiškiniu.

VISUOMENĖS IR VYRIAUSYBĖS

Sunku būtų pasakyti, ar tas prablaivėjimas pirma ir greičiau vyksta atskirų valstybių visuomenėse ar vyriausybėse. Demokratinėje santvarkoje nėra įprasta, kad vyriausybė vadovautų visuomenei. Ji greičiau klausoma visuomenės balso ir pagal jį daro savo nuosprendžius ir ėjimus. Atrodo, jog paskutiniai JAV rinkimai gana aiškiai parodė, kad visuomenė buvo prablaivėjimo keliu nuėjusi toliau, negu senoji administracija. Žymia dalimi dėl to ją ir pakeitė.

Žvelgiant į ateitį, įdomūs du klausimai iškyla. Pirma — ar ir toliau tebevyksta griežto kurso S. Sąjungos atžvilgiu paėmimo procesas visuomenėje, ir antra — ar vyriausybė ne tik sugebės kartu su tuo procesu eiti, bet dargi mokės atsistoti jo priešaky ir jį vairuoti. Sekant Spaudą ir gyvenimą atrodo, kad visuomenė tuo keliu eina. Korėjos karas čia jai yra nuolatinis stimulas. Vis dažniau tenka girdėti balsų, kad neužtenka sulaukyti tolimesnę Sovietinę ekspansiją (tai buvo vienas kertinių vad. Trumano doktrinos akmenų),

RAUDONŲJŲ IR NATO KARINIŲ JĖGŲ Palyginimas

Sovietinės karinės pajėgos pakankamai žinomos ir matoma jų progresyvus augimas. Štai keletas stambesnių duomenų palyginimui.

Pagal dabartinį planą sovietų armija susideda iš 175 divizijų (2.592.000 vyrų) su 13.000 taktinių lėktuvų, iš kurių 30% "jet" tipo. Iš tų 175 divizijų 105 su 1.675.000 vyrų išdėstytos nuo Uralo iki geležinės uždangos Europoje strateginiuose punktuose. 32 divizijos Europos satelitiniuose kraštuose ir okupuotoj Suomijos daly, iš kurių 22 (380.000 vyrų) sovietų okupuotoj Rytų Vokietijoje su 1300 taktinių lėktuvų. Jiems aerodromai išdėstyti abipus Frankfurt a. M., — Berlin oro koridorias su 10.000 pėdų ilgio kilimo takais. Iš likusių 10 divizijų: okupuotoj Austrijos 2, Porokkala "laivyno bazėj" prie Helsinkio 1, Lenkijoje 3 ir po dvi Vengrijoje ir Rumu-

nijoje. Mažesniais kiekiais Čekoslovakijoje, Bulgarijoje ir Albanijoje.

Visos esamos pajėgos susideda iš 104 pėstininkų divizijų, 42 motorizuotų pėstininkų, 25 tankų ir keturių kavalerijos divizijų.

20 divizijų iš 293.000 vyrų koncentruota Kaukaze tarp Juodosios ir Kaspijos jūrų su 3300 taktinių lėktuvų, bazuojančių nuo rytinių Balkanų iki Turkestano.

Kaukaze laikomos jėgos gali būti skiriamos dviem tikslams: — invazijai į Persų įląką ir atremti eventualiai prieš invazijas.

Centrinėj Azijoje nuo pietinio Uralo į rytus iki Kinijos Turkestano Sinkjang 17 divizijų iš 195.000 vyrų. Toliuose Rytuose karinės pajėgos išaugo iki 33 divizijų iš 429.000 vyrų, 3500 taktinių lėktuvų ir apie 80 TU-4 bomboneščių (B-29 kopija).

bet kad reikia sulaikymo politikos liniją pakeisti išlaisvinimo linija. Užtat Stalino, o dabar ir Malenkovo, žodžiai apie sugyvenimo galimumus tarp Sovietinio ir kapitalistinio pasaulio šią dieną mažiau ką džiugina negu seniau.

Tokių išlaisvinimo politikos skelbėjų tarpe iš visuomenės pusės pažymėtina James Burnham, kuris neseniai išleido knygą *Containment or Liberation?* Jis labai įtikinamai parodo, kad sulaikymo politika, jeigu ji ir pasisektų, būtų JAV ir demokratinio pasaulio pralaimėjimas. Jo, kaip žymaus mokslininko, autoritetas ir faktas, kad daugelis JAV spaudos jo keliamas mintis sutinka palankiai ir rekomenduoja vyriausybei, yra itin džiuginantis reiškinys.

KLIŪTYS IR STABDŽIAI

Be abejo būtų neišmintinga nematyti tų kiūčių ir stabdžių, kurie stovi skersai tokios politikos kelio. Pagrindinė kliūtis, kad tokia politika gali eventualiai privesti prie karo, kurio niekas nenori. Tačiau ar negreičiau privestų prie karo vadinamoji sulaikymo politika? Tą klausimą nedviprasmiškai kelia ir James Burnham ir į jį atsako teigiamai.

Prie stabdžių reikia priskaity-

ti visas karo ir pokario metu sukurtas tarptautinių institucijų karkasas, kuris lyg kokie rėžiai laiko sukaustę laisvės ir pažangos siekiančias tautas. JTO ir jos priklausančios institucijos (ypač Saugumo Taryba su veto teise) yra organai status quo išlaikyti. Juos ir bus sunkiausia nugalėti, siekiant sulaikymo politiką pakeisti išlaisvinimo politika.

Niekas galbūt nenori giuoti Jungtinių Tautų Organizacijos. Tačiau būtų baisi nelaimė, jei toji organizacija panašiai, kaip savo laiku Tautų Sąjunga, pasidarytų tik įrankis dabartinei situacijai užkonservuoti. Tuo ji pati pasirašytų savo mirties sprendimą. Norėdama būti gyva ir gyvenimiška, ji negalėtų priešintis brangiausiai kiekvieno žmogaus ir kiekvienos tautos siekimui — laisvės ir geresnio gyvenimo siekimui. Kadangi Sovietų Sąjunga tokio idealo nepripažįsta, tad be abejo jai ir nevieta būti tokioje organizacijoje. Ji ten tėra sabotuotojas ir harmonijos ardytojas.

Sunku įsivaizduoti, kad JAV ir kitoms demokratinėms valstybėms, pasirinkus išlaisvinimo politikos kelią, būtų įmanomas bendradarbiavimas su sovietiniu bloku, kad ir JTO rėmuose.

Ką turi vakarai prieš 105 rusų divizijas ir 66 satelitų divizijas Europoje, 37 divizijas Kaukaze ir Centrinėj Azijoje su 9440 taktinių lėktuvų? Atsakymas trumpas: — 20 pėstininkų divizijų su 1100 taktinių lėktuvų, iš kurių tik 63 kanadiškiai F-86, tinkami kautis su MIG-15.

Praeitais metais vasario mėn. Šiaurės Atlanto gynybos komisijos buvo nutarta iki 1952 metų galo suorganizuoti 50 pėstininkų divizijų ir 4000 taktinių lėktuvų. Tačiau iš NATO taktinio oro laivyno esamų 1400 lėktuvų tarp Alpių ir Baltijos efektingi tik 63 minėti F-16 ir apie 500 pasenusio tipo F-84.

Iš 20 pėstininkų divizijų tik 10 su puse tinkamos sutikti sovietines pajėgas: šešios amerikiečių, kurios britų ir 27-toji kanadiečių brigada. Esamos 20 div. turkų ir graikų yra be tinkamų ginklų ir transporto priemonių. Priedo 20 jugoslavų divizijų ir 6 italų div. Lygiai blogai ginkluotos ir be transporto priemonių. Taktinių oro pajėgų teturi tik amerikiečių 6-toji grupė, esanti Viduržemio jūroje.

Skandinavija beveik atvira sovietų okupacijai. Gal būti paremta tik sąjungininkų laivyno ir amfibijų pajėgomis.

Sovietų sausumos kariuomenė susidarys 3.600.000 vyrų po 30 dienų, paskelbus mobilizaciją; ji gali padidėti po 90 dienų iki 7 milijonų kautynėms parengtų vyrų.

Sunku būtų pasakyti, ką galėtų NATO pastatyti išilgai Reino barjero, kiek galėtų padidėti turimos 457.000 vyrų pajėgos, iš kur reikėtų paimti rezervus ir amuniciją apginklavimui, kokiomis priemonėmis juos permestų į atsiradusius grėsmingus taškus.

Šiandien Amerika iš viso turi apie 3.400.000 vyrų po ginklu, o anglai 860.000 vyrų. Amerikiečių ir anglų drauge karo laivynas siekia 1500 laivų, priedo 15.000 lėktuvų, taip pat bendrai su anglais. Be šios bendros pajėgos blogai išdėstytos: anglų — amerikiečių jėgos išmėtytos po visą žemės rutulį, tuo tarpu sovietų ir jų satelitinių valstybių pajėgos sukongcentruotos Europos srityje.

Prieš britų ir amerikiečių 4.260.000 išblaškytą kariuomenę sovietai turi 4.460.000 vyrų centrinėj padėty, iš kurios gali ir karo veiksmus pradėti. Tame skaičiuje 3.000.000 sausumos pajėgų, 700.000 laivyno ir 760.000 aviacijos.

Raudonųjų karinis pajėgumas glūdi neišsemamuose žmonių ištekliuose ir krašto režime, kur valdantieji gali laisvai surinkti visus krašto išteklius ginklavimui ir karo vedimui. Tačiau

ŠIRDIS KALBĖJO LIETUVIŠKAI

Truputis prisiminimų iš darbuotės prie KARIO žurnalo nacių okupacijos metais

tie resursai gali būti prieš sumažinti, jei jis viršytų oro pajėgoms, arđant komunikacijos tinklą, kliudant transportų judėjimą sauskeliais, vandeni- mis ir oru.

Rusijos gynybos biudžetas 1952 metais buvo 114 bilionų rublių, kas doleriais būtų apie 28,5 biliono. Praeity metų sąmata yra 45% didesnė negu 1949 metais, kai tuomet krašto gynybos biudžetas sudarė 79 bil. rublių. Bendro 476,9 bil. rublių krašto biudžeto sudaro 23,9%. Amerikiečių krašto gynyboi reikalams skirtos sąmatos sudaro 14% viso krašto biudžeto, anglų — 11%.

Sovietų industrija ir žemės turty gamimas planuojamas didinti: plečiam hidroelektrinių stočių, irrigacijos irengimai; anglies iškasimas iki 1956 metų turi pakilti iš 260 mil. iki 370 mil. to. per metus; naftos produkcija nuo 27 iki 44 mil. to.; didinama sunkūs liedinimo presų, variklių ir brangių metalų produkcija. Visai aišku, kad taiti atsilieps į darbininkų buklę, nors jų atlyginimas ir pragyvenimo standartas yra antraeilis reikalas. Viena yra aišku, kad šiuo metu rusai turi realę galimybę sumobilizuoti karo pramonei apie 8 milijonus specialistų darbininkų ir galbūt apie 4 milijonus satelitiniuose kraštuose. Išskyrus naftą, kurios kiekis pas juos yra ribotas, rusai turi pakankamą žaliavų šaltinius. Krašto gynybai reikalinga apie 2.400.000 to. plieno metams, pusė to kiekio sunaudojama ginklams, lėktuvams, sviediniams ir bomboms, likusi pusė eina laivų statybai ir kariškiems vežimams.

Darbo valanda rusams atsieina pigiau negu anglams ar amerikiečiams ne todėl, kad pigesnė žaliava ir darbas, bet kad rusų tankai ir lėktuvai yra mažiau sudėtingi, turi mažiau pagelbinių irengimų ir pigesni savo išdirbimu už amerikiečių ir anglų. MIG-15 kainuoja apie \$65.000 gi amerikiečių F-86-D apie \$345.000, plius \$280.000 radaro ir radio irengimams, išlaikymui, naujiems pritaikymams ir konstrukcijoms, kas bendroje sumoje sudaro \$625.000.

Tenka paabejoti, ar sovietams nepritrūks aliuminijaus, kurio didelius kiekius sunaudoja aviacija — lėktuvų statybai ir jų irengimams. Šiuo metu sovietuose gaminama apie 1000 lėktuvų rėmų per metus. 1951-1956 metų penkmečio planas numato pakelti 250% aliuminijaus gamybą arba 250.000 to per metus, kas atitiktų MIG-15 gamybos padidėjimui 30.000 arba 7000 vidutinių bombonešių.

Negalima praeti nepažvelgus į rusų ribotus išteklius naftos, be ko negali pajudėti oro ir žemės transporto mašinos, povandeniniai ir oro kovos

Gyvenime yra daug dalykų, kuriuos sunku pamiršti ir širdyje vis knieti kai kada juos iškelti į viešumą. O jau mano toks būdas — pamėgimas rašyti atsiminimus. Todėl negaliu patydomis praeiti ir pro 1941-1944 metus. 1940 m. bolševikams "Kari" užgniauzus, kitais metais, jau vokiečių okupacijos metu, jis vėl atgijo ir plačiai skleidė Lietuvos nepriklausomybės mintį, kurios vokiečių načiai nemėgo ir visai ją slopino. "Karys" dažnai ir pro vokiečių cenzūras prašmugeliuodavo, kas lietuviui miela. Tad ir truputis atsiminimų pabirų iš ano meto.

Išeidavo cenzūros leidžiamas ir neleidžiamas

"Karys", leidžiamas Vilniuje, turėjo net dvi vokiškas cenzūras: Vilniuje karinę ir Kaune poitinę. Politinė buvo piktesnė ir daug dau-

laivynai, didelė dalis karinės industrijos. Užtat neveltui Melnikovas paskutiniame partijos kongrese pareiškė, kad naftos produkcijai privalomas ypatingas dėmesys ir kad iš 1952 metų 47 milijonų to. metinės produkcijos, kas sudaro 15% metinės amerikiečių produkcijos, turi būti padidinta 85% dabartinio kapaciteto iki 1956 metų. Papildyti naftos trūkumui yra eilė sintetinio benzino gamyklų, kurioms naudojamos anglės. Tačiau karo atveju tas nepapildys strateginių medžiagų.

Maršalas Vasilevskis partijos kongrese tvirtino, kad raudonoji armija esanti perginkluota naujais ginklais ir moderniškesnėmis pagelbinėmis priemonėmis; karo pramonė gaminanti geresnę amuniciją ir žymiai daugiau negu praeitame kare. 90% kadro karininkų, pradėdant kuopų vadais, turį gerą kautynių patyrimą ir 60% atsargos karininkų dalyvavę kautynėse. Šitokie patyrusio ir tokio kiekio kadro neturinti nė viena pasauly valstybė. Visa armija nuo paskutinio karo pabaigos iki šiai dienai laikoma kovos parengty.

Tą patį galima pasakyti ir apie oro ir jūrų pajėgų parengimą.

Raudonoji Rusija turi pakankamai žaliavų, imonių, patyrusių darbininkų ir kompetentingų mokslininkų taip paruošti savo karinę pajėgą, kad ji visiškai rimto rūpesčio sudarytų Vakarų pasauliui.

gliau išbraukdavo, negu karinė. Be to, būdavo ir didelių sunkumų kiekvieną numerį vežti į Kauną cenzūruoti. Laikraštis jau būdavo mašinoje, reikia spausdinti, o cenzūros iš Kauno dar nėra. Asmuo, nuvežęs į cenzūrą, dažnai iš Kauno skambindavo telefonu, kas nubraukta ar išmesta. Grįžti traukiniu nebesuskubdavo.

Dažnai atsitikdavo, kad nei grįžta, nei telefonu praneša, o darbas reikia baigti. Na, ir paleidi mašiną. Daugiau pusės laikraščio išspausdinus, grįžta su Kauno cenzūra. O gi išbraukta kokie nors sakiniai arba išmestas visas straipsnis ar eilėraštis. Dažniausiai būdavo išmetami eilėraščiai, nes juose mūsų jauni poetai keldavo Nepriklausomybės mintį.

Nenusimindavome. Atsargoje turėdavome jau praeitomis savaitėmis išcenzūrotų rašinių arba eilėraščių. Išbrauktą išmetame, jo vietoje įdedama jau cenzūros seniau leista, ir vėl numeris spausdinamas. Su cenzūros išbrauktu dalykėliu egzemplioriai atidedami į šalį ir išsiuntinėjami į frontą mūsų kariams, į Vokietiją išvežtiems į darbus ir Lietuvoje į kaimus ir mažesnius miestus, miestelius. O su cenzūros praleistais dalykais išsiuntinėdavome į Vilnių, Kauną ir kitus didesnius miestus. Mat, čia gestapas galėtų greičiau pastebėti. Per tą laiką išėjo daug "Kario" numerių, taip tariant, slaptų ir viešų. Spaustuvės dauguma darbininkų buvo lenkai, jie visa tai matydavo, nes turėdavo tą darbą bendrai su mumis atlikti, bet vokiečiams neišdavė ir sąžiningai savo darbą atlikdavo.

Tuo laiku "Kario" buvo spausdinama tiek, kiek turėdavome popierio. Ir visas tiražas būdavo išgrobtomas. Vienu laiku spausdinome 80.000 egz. ir visi išeidavo. Vėliau sumažino popierio kiekį ir teko po mažiau spausdinti.

Kaip "sušveinėjo" cenzūros

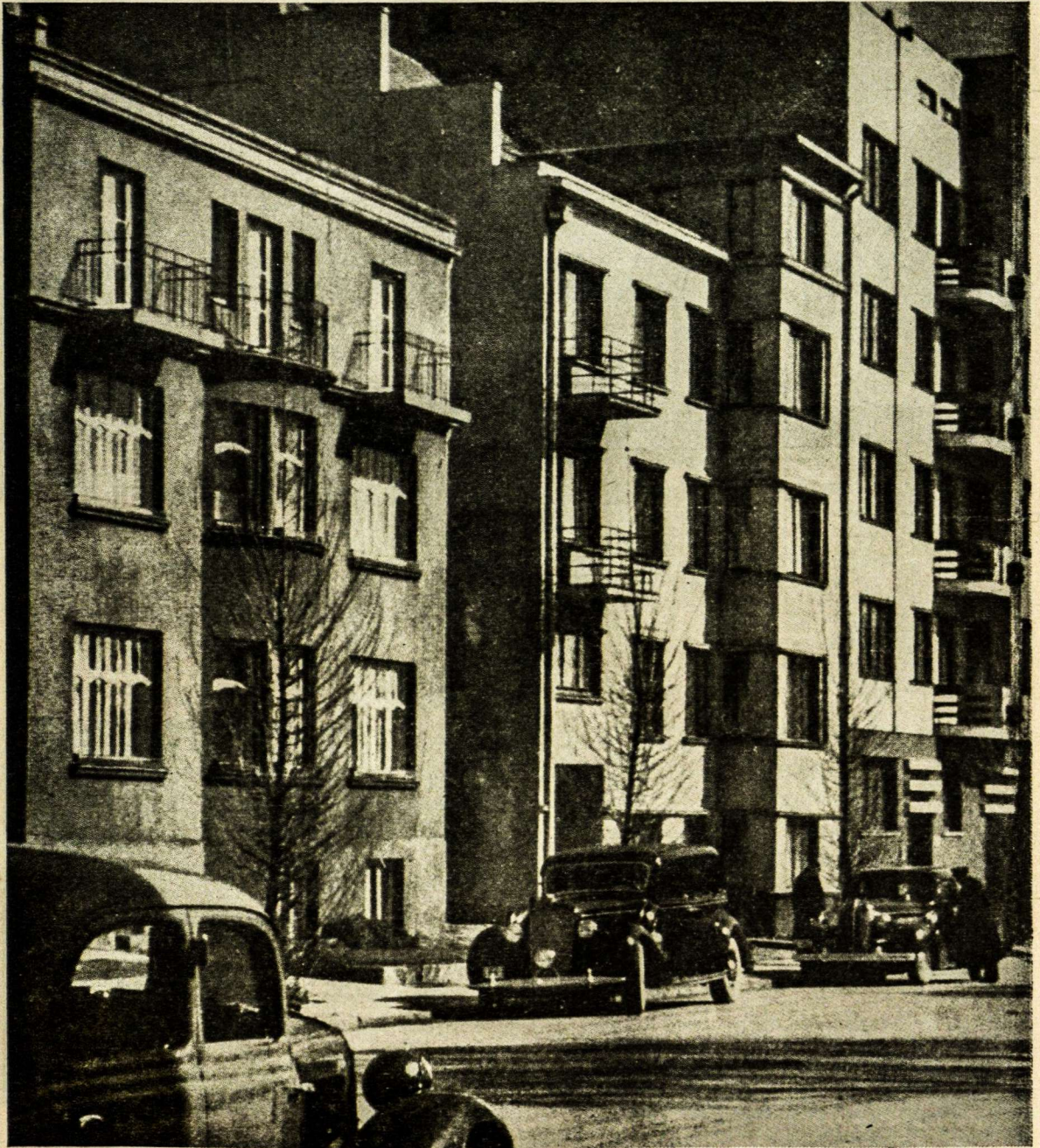
Rankraščius cenzūroms reikėdavo versti į vokiečių kalbą. Tam reikalui reikėdavo turėti nuolatinis savo vertėjus. Rankraščių originalus daugiausia tekdavo man taisyti. Jau gerai nujausdavau, kokius sakinius cenzūra brauks, bet tie sakiniai tokie malonūs lietuvio širdžiai. Lietuviškoji ranka jokiu būdu (Nukelta į 63 psl.)

Ilustruotasis **KARYS**

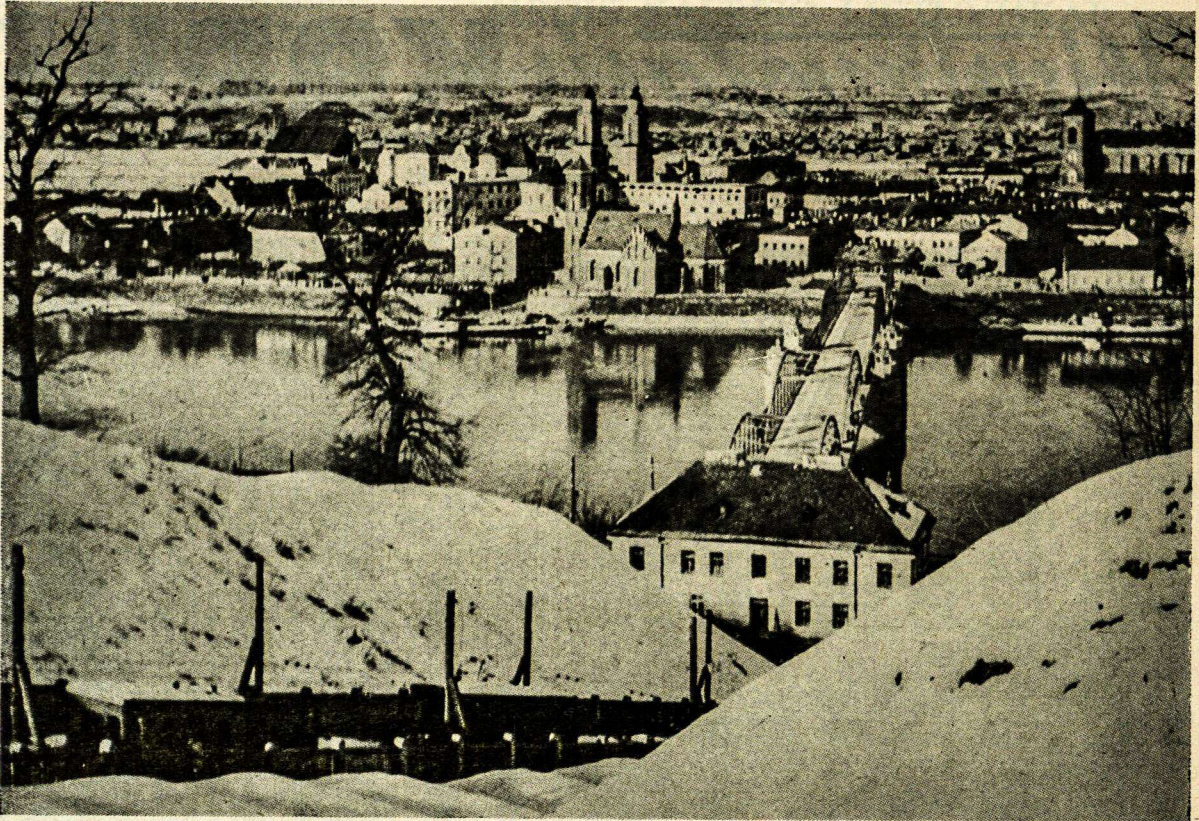
NR. 9

KOVAS — MARCH

1953 M.

VIENA IŠ KAUNO GATVIŲ VELYKŲ RYTA Nuotrauka iš 1940 m.
 Šie namai stovi VI. Putvinskio gatvėje. Tokių naujų namų gausybė pastatyta Kaune nepriklausomo gyvenimo laikotarpyje.

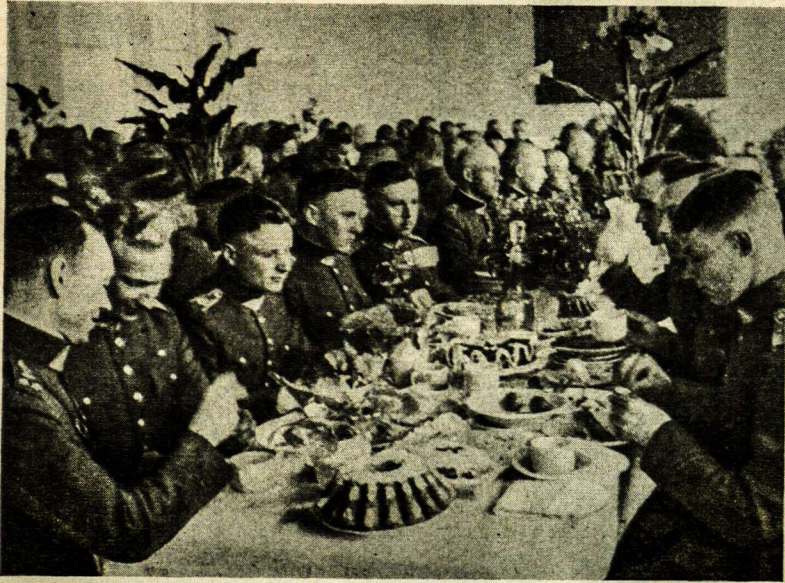
PAVASARĖJANČIO KAUNO VAIZDAS IŠ ALEKSOTO

Nuotrauka iš 1940 m.

Per kaimus ir laukus žygiuoja Lietuvos kariai atremti priešą.

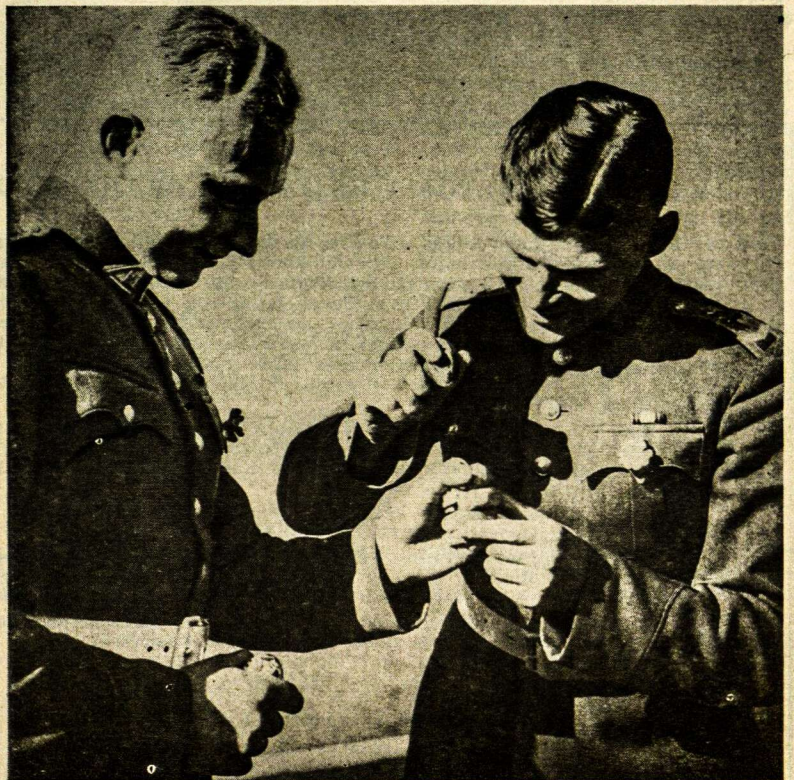
Nuotrauka iš 1919 m.

Bendras Velykų stalas vieno Lietuvos kariuomenės dalinio 1940 m.

Lietuvos kariai mėgina, kieno tvirtesnis margutis.

Nuotrauka iš 1940 m.

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimo 1952 lapkričio 29 d. Worcesteryje programos įvykdytojai.

KARIO SKAITYTOJAI KVIEČIAMI PRAILGINTON VAJAUS TALKON

Per trumpas buvo laikas, kad visi skaitytojai būtų suspėję įsijungti į paskelbtąjį praeitų metų gale KARIO talkos vaju. Tik šiuo metu jaučiamas pagyvėjimas, kurį įvertindami ir norėdami per tą talkos vaju pasiekti apčiuopiamesnių rezultatų, skelbiame KARIO vajuos talkos prailginimą iki š. m. balandžio 30 d. Per šį laiką visi kaip vienas suremkiame pečius ir siekiame to, kad KARYYS pagaliau užsitikrintų savo egzistenciją ir kad jo ne tik šių metų, bet ir ateities kelias būtų eiklesnis. Visiems KARIO bičiuliams, skaitytojams ir platintojams per šį vajuos talkos metą bent kiek pasidaravusiems tatai nebus sunku pasiekti: — padvigubinkime skaitytojų skaičių ir KARIO ateitis bus užtikrinta. Kviesdamas visus vajuos talkon, KARIO redakcinis štabas skelbia tokias sąlygas:

1. Kas ligi š. m. balandžio 30 d. sumokės pilną 1953 metų prenumeratą, aišku, būdamas atsišė už 1952 m., jei jis yra senas skaitytojas, tas knyga MEDINIS ARKLYS, kurios oficiali kaina yra 2 dol., gaus nemokamai. Senas skaitytojas, užverbavęs du naujus skaitytojus, gauna tą knyga dovanų, jei jis to pageidauja;

2. Kiekvienas, atsiuntęs keturias naujas 1953 metams pilnas (po 4 dol.) prenumeratas, iš-tisiems šiems metams gaus žurnalą nemokamai;

3. Kas ligi minėto termino atsiųs adresus trijų naujų skaitytojų, nors prenumeratos pinigai tuojau ir nebus įmokėti, bet bus užtikrinta, jog tie naujieji skaitytojai 1953 metų bėgyje iš kar-to ar daimis prenumeratą patys sumokės, tas gaus knyga MEDINIS ARKLYS dovanų.

Visi senieji skaitytojai ir bičiuliai prašomi kuo uoliausiai įsijungti į šą KARIO vajuos talką. Užsakymus be prenumeratas siųsti šiuo vienu adresu:

K A R Y S

680 Bushwick Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

ŠIRDIS KALBĖJO...

(Atkelta iš 58 psl.)

du negali jų nubraukti. Palikdavau, tegul braukia vokiškoji ranka. Nubraukdavau tik tokius, kurie aiškiai būdavo nukreipti prieš vokiečius, o mūsų bendradarbiai ir tai pabandydavo. Pamenu, kartą kitą ir aš tokį sakinį praleisdavau ir cenzūros neapsižiūrėjusios praleido.

Cenzoriai būdavo nevienodi. Vienai mažiau, kiti daugiau braukydavo. Pagaliau beveik nustojo braukyti. Nustebau, kad taip staiga sušvelnėjo. Retai kada nubraukdavau.

Kartą pasidomėjau pavartyti cenzūrai duodamus vokiškus tekstus. Ypač akį užmečiau į tas vietas, kurias vokiškoji nacių ranka tikrai turėjo nubraukti. Ogi nustumu. Vokiškame tekste arba visai nėra to sakinio išversta, arba jis išverstas gana sušvelnintai. Pasirodo, vertėja mergaitė, jau gerai išitemijusi, ką cenzūra braukia, pradėjo sukčiauti, gerai nebelšversiti, kas naciams nemėli. Kai aš jai parodžiau ir pastebėjau, kad vokiečiams patyrus tokius dalykus, gali nukentėti vyriausias ir kiti redaktoriai, mergaitė nusijuokė: "Kaltę prisilmsiu aš. Redaktoriams bus lengva pasiteisinti, nes jie gerai vokiškai nesupranta".

Apeiname pikta cenzorių

Mirė plk. lt. Stasys Kulzinas, Nepriklausomybės laikais trumpą laiką buvęs "Kario" redaktorius. Trumpai parašiau apie jį. Kauno cenzorius ėmė ir nubraukė. Nesupratau, ką tai reiškė. Ar cenzorius buvo asmeniškai prieš jį piktas, nes irgi buvęs Lietuvos karininkas, ar dėlto, kad jo sūnus Vytautas, Lietuvos jūrų karininkas, drauge su P. Labanausku pabėgė nuo bolševikų, nepasiliko Vokietijoje, bet atsidadė Amerikoje.

— Palauk tu, — pagalvoju, — išvažiuosi trumpam kur, o mes ir prašmugeliuosim savo mielą pulkininką.

Taip ir įvyko. Netrukus cenzorius išvyko dviem savaitėm atostogų, o jį pakeitė du vokiečių puskarininkai. Tuo laiku ir kauniškė "Ateitis" išspausdino ilgesnį rašinį apie a. a. Kuiziną. O "Ateitį" cenzūravo irgi buvęs Lietuvos kariuomenės majoras Berentas, bet šis nenubraukė. Parašiau ilgesnį rašinį apie plk. lt. Kuiziną, ir vokiečiai puskarininkai praleido.

Grįžta iš atostogų senasis cenzorius ir randa "Karyje" apie plk. lt. Kuiziną. Tuoj rašo redakcijai, reikalaujamas pristatyti rankraščio

vertimą su cenzūros leidimu. Pristatome vertimą ir dar pridėdame "Ateities" numerį su Kuizino nekrologu. Cenzorius turėjo nurimti.

Kartą Kauno cenzorius primetė vyriausiajam redaktoriui, kad "Karys" vis prieš bolševikus rašo ir karikatūras deda, bet apie anglius ir amerikiečius tyli, nieko prieš juos nerašo. Redaktorius, staiga užkluptas, trumpai pasiteisino, kad negaunąs rašinių prieš amerikiečius ir anglius. Žinoma, vokiečiams buvo aišku, kad lietuviai prieš amerikiečius ir anglius "nemoka" rašyti.

Per "Karij" eina priešnaciška agitacija

Mūsų lietuvių ir lietuvių dar 1919-1920 m. sušeldavo mūsų karių frontuose pirštinėmis, kojinešėmis, megztukais, šalikais, maistu, rūkalais ir kitokiomis dovanomis. Šis darbas atgijo ir 1941-1944 m., mūsų kariams kovojant Rytuose prieš bolševikus.

Be kitų organizuotų vienetų, rinkusių ir siuntusių į frontą mūsų kariams dovanų, šio darbo dalį dirbo ir "Karys". Daug suaukotų dovanų atsiųsdavo į redakciją. Kai lietuviai kareiviai atvykdavo iš fronto, tai per juos ir įduodavome parvežti dovanas draugams.

Svarbiausia, "Karys" buvo išplėtęs Lietuvos jaunimo susirašinėjamą su lietuviškais kariais. Šis darbas buvo pavestas man. Ateidavo daug laiškų su trumpu adresu: "Nežinoma, kam Lietuvos Kareiviu Rytuose". Vienus atnešdavo tiesiog į redakciją, o kiti ateidavo paštu. Lietuvos paštuose sėdėjo lietuviai tarnautojai ir jie žinojo, kad laiškus su tokiais adresais reikia persiųsti į Vilnių "Kariui".

Tokių laiškų redakcija paštu nebesiųsdavo. Kai atvykdavo koks kareivis iš fronto, jam ir įduodavo laiškų pundus parvežti draugams. Jautėme, kad tų laiškų turinys yra nukreiptas ne tik prieš bolševikus, bet ir prieš vokiečius.

Pagaliau susidomėjau keliais laiškus patikrinti, ką jaunuoliai ar jaunuolės nepažįstamiems kariams rašo, ar kartais tarp tikrų lietuviškų laiškų neprasunka koks provokacinis iš bolševikų pusės. Visi patikrinti laiškai buvo tyro jaunuoliško lietuviško patriotizmo persunkti, savo turiniu nukreipti ir prieš rusus ir prieš vokiečius, dvelkiant Nepriklausomybės ilgesiu. Tokie laiškai stiprino mūsų karių tautinę dvasią ir atkaklumą tiek prieš vienus, tiek prieš kitus priešus.

Provokacija ar kas kita

Nors vokiečių gestapas nebuvo prikibęs, bet neabejoju, kad jie nu-

jautė, jog "Karys" vokiečių nacių atžvilgiu nėra švarūs. Ir slaptų prieš vokiškų laikraščių redakcijai atsiųsdavo. Pilnu portfeliumi tos spaudos nešinas ateidavo mūsų "Vytautas Didysis" (savo ilgiu) ir ją platindavo. Kareiviai, atvykę iš fronto, dažnai teiraudavosi, ar negalima redakcijoj gauti tų "mažiukų" laikraščių. Jau mūsų Vytautas tokiais dalykais pasirūpindavo. Nors jis buvo atsargos leitenantas, bet ėjo paprasto pasiuntinio pareigas. Tais laikais visai paprastai reikėdavo sukintis, nenorint patekti į vokiečių reples.

Kartą atbėga į redakciją pas mane uždusęs mano senas pažįstamas ir po trumpos išangos pradeda mane kalbinti leisti naują, slaptą priešvokišką laikraštėlį. Prašo nurodyti patikimą spaustuvės darbininką lietuvi, kuris tokį laikraštėlį galėtų surinkti ir atspausdinti.

Pažinojau jį ir niekad juo nepasitikėjau. Pataikavo bolševikams, gali toks lengvai parsiiduoti ir vokiečių gestapai, ypač, kad tuo momentu gestapas jau čiupinėjo tų slaptų laikraščių leidėjus. Atsiskaičiau jam bendradarbiauti. Iš manęs nubėgo pas vyriausiąjį redaktorių. Šis, žiūdamas, kad aš jį pažįstu, palikęs jį savo kabinetu, atbėgo manęs pasiteirauti. Patariau vyti lauk, nes gali būti provokatorius ar iš vokiečių gestapo ar iš bolševikų pusės.

Vežu slėpti lietuvišką sidabrą

Bolševikai, panaikinę Lietuvos kariuomenę, sunaikino ir jos turta. Kariuomenės dalyse už įvairius sportinius laimėjimus buvo ir daug sidabrinių prizų: taurių, lėkščių ir kt. Kažkokiu būdu nesuskubo jų į Maskvą išvežti, bet norėjo čia pat likviduoti tarp savųjų. Visi prizai buvo įkainoti rubliais, jų kaina prisegta, ir palyginti viskas pigiai įkainota.

Kai bolševikai iš Lietuvos išbėgo, keletas didelių medinių dėžių su tokiais prizais buvo rasta Vilniuje, Jėzuitų g-vė Nr. 3 sandėliuose tarp karinės lietuvių literatūros, dar nesunaikintos.

Kaip jie ten pateko? Ar rusų karininkai nenorėjo, ar nesuskubo juos išpirti, ar kokie lietuviai sandėlių pareigūnai suskubo juos paslėpti. Galėtų pasakyti tik tie, kurie juos išslapstė. Vokiečių okupacijos metu tie sandėliai irgi išliko lietuvių karių priežiūroje. Kai vokiečiai vis labiau ėmė domėtis nuo bolševikų likusiu lietuvišku turtu, buvo nebesaugu sandėlyje belaikyti sidabrinius indus. Vokiečiai pamatę, tuoj užgrobtų ir išvežtų į Vokietiją.

(Nukelta į 67 psl.)

KARINĖS IR KITOKIOS ŽINIOS

SVARUS ARGUMENTAS

Karo Aviacija turi svarų argumentą dėl pirmyn išstumtų oro bazių išlaikymo Grenlandijoje, Alaskoje, Anglijoje, Maroke ir Tripolyje. Be šių bazių bėdos atveju bombonešiams reiktų bent 35 valandų laiko, kad smogtų Rusijai. Tuo tarpu iš šių bazių bėdos atveju bombonešiai iš Š. Afrikos negali smogti Sovietams be benzino papildymo ore.

PAVOJAUS RIBA

Iš šių samprotavimų galima susidaryti palankų vaizdą apie dabartinę JAV karišką galybę: Pentagono pareigūnai privačiai įspėja, kad jeigu Amerika šiuo metu apginkluotų Europos sąjungininkus, sukurtų 20 divizijų P. Korėjos armiją, suteiktų reikalingus ginklus Čiangio daliniams ir žymiai paremtų prancūzus Indo-Kinijoje, tada pati Amerikos kariuomenė būtų pajėgi kariauti pilno karo sąlygose vos 10 dienų. Kariškieji planuotojai numato, kad karinės atsargos privalo siekti bent vienerių metų laikotarpį.

DAR NEPAJĖGŪS

Nėra abejonės, kad raudonieji kiniečiai žino, jog nacionalistai negalės jų rimtai užpulti ar įvykdyti didesnio masto trukdančias operacijas ligi šių metų rudens, o gal ir vėlesnio meto. Nacionalistų kiniečių pirmaklasiai sprausminių naikintojų pilotai nebaigs mokslo ligi šių metų vidurvasario.

AVIACIJOS TAKTIKA

JAV Karo Aviacija, stengiamosi sutrukdyti priešų tiekimą, naudoja šia taktika: dienos bombavimų metu stengiamasi užblokuoti kelius ir naktį, kai pajuda sunkvežimių kolonos, stengiamasi jas sunaikinti užblokuotuose keliuose.

MANEVRUOS

Pirmieji didieji rytų Vokietijos kariški manevrai įvyksią šių metų vasarą. Jų kodinis pavadinimas "Sargyba ant Reino"; jų metu įvyksią trys žygiai Rytų Vokietijos vakarinių sienų link.

RUOSIASI

Čiangas šiuo metu nesirengia didelio masto Kinijos žemyno puolimo, tačiau Kinijos raudonieji nenori rizikuoti. Pagal vakariečių žvalgybos turimas žinias šiuo metu pietų Kinijoje, kaip tik prieš Formozą, jie turi sutelkę dvi II-21 divizioninių sprausminių bombonešių

grupes. Netoli Kantonu jie kaip tik formuoja naują lauko armiją, kuri galėtų būti panaudota Hainano salos gynybai ir viso pajūrio apsaugai ligi Šanchajaus.

PASKUTINĖ IŠEITIS

Armijos vadovybė žino, kad politiška bus labai neprotinga, bet ji bando pasidrasinti ir paprašyti Kongreso, kad dabartinis privalomos karo tarnybos laikas būtų pratęstas iš 24 į 30, o gal ir į 36 mėnesius. Kitu būdu privalės būti sulėtintas tarnybų laiko pasikeitimas. Šio reikalo studijos parodė, kad dabartinis 24 mėnesių privalomos tarnybos laikas yra visiškai neefektyvus, panaudojant žmonių pajėgą. Apskačiuota, kad ten kur dabar reikia 1000 vyrų, pakaktų 593, jeigu jie liktų kariuomenėje 36 mėnesius.

IŠ VISŲ GREIČIAUSIA

Patikimi šaltiniai teigia, kad jau baigia išsipildyti Armijos vadovybės svajonė, kuo greičiausia oro keliu permesti kautynių vienetus su sunkiaisiais ginklais į kovų sritį. Karo Aviacija jau išleidžianti naujų lėktuvų tipus, kurie lengvai galės pervėžti lengvus tankus bei kitus sunkiuosius ginklus ir nutūpti net gana mažame plote ant grubaus aerodromo. Vienai divizijai tuo būdu permesti reikės keliolikos šimtų lėktuvų.

PAVOJUS AMERIKAI

Karo Aviacija gaunanti neramių žinių apie tuzinus naujų sovietinių keturmotorinių sprausminių bombonešių pasirodymą, galinčių skristi 500 mylių per valandą, su karti 8,000 mylių 40,000 pėdų aukštyje. Jeigu tokie lėktuvai būtų tikrovėje, tad jie visiškai lengvai galėtų bombuoti Ameriką ir grįžti į savo namus.

NAUJAS SUSITARIMAS

Šios žinios nebuvo plačiai skelbiamos, bet britai jau traukiasi iš Suezio kanalo srities. Tai rodo, kad Londonas vis labiau tikisi bendradaravimo ir susitarimo Artimųjų Rytų gynybos klausimuose su naujuoju ministru pirmininku Naguibu.

Iš šio išplaukia ir kitas palankus veiksnys, jog netrukus britų kariams, dėvintiems civilius drabužius, bus leidžiama lankytis Egiptu vasarvietėse. Ligi šiol britai buvę griežtai pririšti prie Suezio įgulos.

NAUJA NEAPYKANTOS GAIDA

Naujausias Kremliaus amerikiečių neapykantos motyvus esąs nukreiptas prieš II-jo pasaulinio karo paramą, žinomą Lend-Lease vardu. Paskutiniuose radijo pranešimuose buvę kaltinama, kad tūkstanciai su sėklomis iš JAV į SSSR nusiųstų siuntų buvę su piktžolių sėklomis, tokiomis, kurių Sovietų Rusijoje nėra ir nebuvę. Tai esąs neregėtas ir šlykštus sąjungininko apgavimas ir išdavimas, — tvirtina sovietai.

ŽINIOS IŠ ISPANIJOS

Laukiama, kad sekantį mėnesį būsiančios užbaigtos derybos dėl JAV karinių bazių įsteigimo Ispanijoje. Esą ispanai palaipsniui nusileidę ligi tokio lygmens, kur susitarimas esąs galimas pasiekti.

— Esą po metų Pentagonas Ispanijoje turės apie 3,000 vyrų savo karinio personalo.

— Vienas Franco asmeninis adjutantas Madride pasigirdamas neseniai pareiškė, kad iš 96 JAV senatorių net 52 norėtų matyti Ispaniją, o ne Prancūziją kaip JAV sąjungininkę.

RUSŲ LAIVYNAS BANDO

Pagal paskutines informacijas sovietai vykda su savo narđlaiviais kaž kuriuos keistus bandymus Gdynės uoste, Lenkijoje.

PRIMENA

Raudonosios Vengrijos bosui Matyas Rakosi anoniminiai rašytojai savo laiškuose primena, kad jis esąs žydiškos kilmės.

TOL RYTŲ PASTABOS

Nors nebuvo komentuojama, tačiau Sovietai labai rimtai pažiūrėjo į gen. Mark Clark'o išpėjimą, kad raudonųjų lėktuvų skraidymas virš japonų salos Hokkaido daugiau nebus pakenčiamas ir lėktuvai bus nušautami. Nuo išpėjimo momento nė vienas sovietų lėktuvas nebuvo pastebėtas toje erdvėje.

Pagal turimas žinias sovietai dėl strateginių apskaičiavimų dalį savo atominės pramonės įrengimų ruošiasi perkelti net į Tibetą.

INDĖLIS ERDVIŲ GYNYBAI

Lauktina, kad jau šį pavasarį Armija nuims dalį pasilaptingojo šydo nuo sensacingojo priešlėktuvinio vairuojamo sviedinio (missile), vadinamojo "NIKE". Šiuo metu masinėje gamyboje esąs "NIKE" yra vienas iš svarbiausiųjų po II-jo pasaulinio karo išobulintųjų ginklų. Jo turėjimas nuskaidrina kovos su priešų bombonešiais galiomybes.

TIKROJI PRIEZASTIS

Sovietų siutimas ir koliojimas dėl Danijos sutikimo leisti NATO jėgoms naudotis to krašto teritorijomis kaip baze yra šis: Bornholmo sala bus viena iš tų bazių, kurioje stovės NATO kariuomenė. O iš jos yra labai lengva pasiekti pietų Baltijos pakrantėse esančius labiau negu paslaptinius sovietinius įrengimus.

PADVIGUBĖS

Nors tam nepriduodama reikšmės, bet pagal iš Rytų Vokietijos turimas informacijas ten esančioji liaudies policijos 100,000 vyrų karinė atžala ligi š. m. pabaigos bus padvigubinta.

EISENHOWERIS — LAISVĖS SIMBOLIS

Pabėgėliai iš už "Geležinės Uždangos" praneša, kad yra neįmanoma perviršyti vilties, kurią atnešė satelitinių kraštų žmonėms gen. Eisenhowerio rinkimų laimėjimas. Būdamas visada nepaprastai populiarus plačiųjų masių tarpe, šiuo metu jis yra tikras pavergtųjų žmonių laisvės švyturys — simbolis. Ir paskutiniai mėnesiai kalbos apie karą, tokioje Bulgarijoje, yra nepaprastai išplitę. Bulgarijai pabėgėliai tvirtina, kad jų tautiečiai paremtų kiekvieną Vakarų invaziją. Gal paseks Tito pavyzdžių?

PRAREGEJO

Patikimas šaltinis tvirtina, kad Aldo Togliatti, Italijos komunistų vado Palmiro Togliatti sūnus, pergyveno dvasinį lūžį, atsisakė komunizmo ir grįžo į katalikų Bažnyčią.

TUNELIS PO UPE

Gana patikimi kiniečių nacionalistų žvalgybos šaltiniai praneša, kad komunistai po Yalu upe yra iškasę tunelį. Nacionalistų sluogsnuose tikima, kad tai yra ofensyvos ar padidinto fronto veikimo ženklas. Esą toks tunelis palengvinas reikalingą tiekimą komunistams.

SKYLĖS TVOROJE

Amerikos ekspertai mano, kad nežiūrint išleistųjų 300 milijonų dolerių beveik užbaigtai radaro "torai" įruošti, prieš lėktuvai be didelio vargo vistiek gali pralįsti pro Kanadą į Ameriką. Tikima, kad sovietai jau pasivijo amerikiečius radaro kliudymo ir radaro aklių taškų radimo technikoje.

NEDUODA RAMYBĖS

Kiniečių komunistų patruliai dažnai išiveržia į netoli Tibeto esantį nepriklausomąjį Nepalo kraštą. Dėl to rimtai susirūpinusi

Indijos vyriausybė, kuri mažai kalnų karalijai yra patikinusi jos neilečiamumą.

ĮTVIRTINIMŲ GRANDINĖ

Atrodo, kad kiniečiai komunistai stato kariškų įtvirtinimų grandinę, einančią išilgai Himlajų sienas pagal Nepalą, Sikkim ir Bhutan.

BLOGESNĖS SĄLYGOS

Korėjos karo veteranai sutiks daugiau sunkumų, kad gautų išsimokslinimo palengvinimus, nei kad yra turėję II-jo Pasaulinio karo veteranai. Kongresas Veteranų Administracijos prašytąją mokymo sumą sumažino iš 206,000,000.00 iki 75,000,000.00 dolerių. Taip pat VA yra paruošusi taisyklės, sunkinančias gauti tokias pašalpas.

MIRĖ DIDYSIS LIETUVIŲ TAUTOS MINTYTOJAS VYDŪNAS

Eilės filosofinių ir kitokių veikalų autorius, lietuviškos sąmonės Mažosioj Lietuvoj žadintojas Dr. Vilius Storasta — Vydūnas mirė Vokietijoje, Detmole, š. m. vasario 21 dieną. Jis gimė 1968 m. kovo 22 d. Jonaičių kaime, Šilutės apskr., taigi mirė bebaigdamas 85 metus, nesulaukęs grįžimo į Tėvynę, kurią taip mylėjo ir kuriai visą savo gyvenimą buvo pašventęs. Palaidotas su ypatingomis iškilmėmis, pagerbtas lietuvių ir vokiečių visuomenės atstovų.

"NERIES" STIPENDIJŲ FONDAS

Jauni prekybininkai, naujakuriai, Dr. J. Kazickas ir Dr. K. Valiūnas, kurie turi savo kontorą New Yorko biznio centre "Wallstryste", įsteigė "Neries" Stipendijų Fondą, paskirdami 1000 dol. stipendiją vienam iš studijuojančių visuomeninius bei humanitarinius mokslus studentui. Fondui globoti jie pakvietė pirmininku Anicetą Simutį, vicekonsulą New Yorke, ir nariais Dr. Vl. Viliamą ir P. Jurkų. Tarp kita ko pažymėtina, kad vienas iš donatorių, būtent — Dr. K. Valiūnas yra ats. leitenantas.

"Neries" Stipendijų Fondas gavo 32 prašymus. Valdybai buvo sunkus uždavinys atrinkti vieną kandidatą, kai daugelis prašytojų buvo lygios vertės. Po ilgų svarstymų pagaliau vasario 17 d. stipendiją paskyrė stu. Antanui Sužiedėliui, kaip pagal savo amžių toli nužengusiam moksle, vienam iš pirmųjų Bostono kolegijos studen-

ZINIOS IŠ LOS ANGELES, CALIF.

• BALFo skyrius rengia kovo 22 d., 3 val. po pietų, parapijos salėje koncertą. Programą atliks: solistė Florence Korsak, muzikas Juozas Strolia su savo sūnumi Herkulu, St. Šimkaus vardo choras, ved. muziko J. Bertulio, ir Liet. Tautinių šokių grupė, ved. L. Zaičienės. Ta pačia proga ruošiama ir loterija.

• "Lietuvių Dienų" kovo mėn. numeris jau pasiekė skaitytojus ir platintojus. Gausiai iliustruotas įdomiomis ir aktualiomis nuotraukomis iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo. Rašo: Pr. Vainauskas; prof. S. Kolupaila, J. Gliuda, Gražina Tulauskaitė, prof. A. Paplauskas - Ramūnas, V. Beliajus ir kt. Įdomus ir angliškasis skyrius. Prišuntus savo adresą, vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai. Rašyti: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. Metinė prenumerata \$4.00.

• "Amerikos Lietuvių Vardynas" jau pradėtas rinkti. Suredaguotos apie asmenis žinios jau siuntinėjamos galutiniam aprobavimui. Jei kuris dar nesate užpildęs klausimų lapo, paskubėkite tai atlikti. Šią knygą leidžia "Lietuvių Dienų" leidykla.

• "Lietuvių Tautos Kelio" II dal. jau išėjusi iš spaudos ir galima įsigyti pas spaudos platintojus, laikraščių administracijose ir leidyklose. Pirmoji dalis jau išparduota.

tų, uoliam veikėjui jaunimo tarpe. Stipendija bus išmokama per 1953-54 mokslo metus kas mėnesį po 100 dol. Stipendijos įteikimo aktas įvyko š. m. kovo 7d. Baltic Freedom House New Yorke, dalyvaujant Liet. Gen. Konsului J. Budriui, Laisvosios Lietuvos Komiteto pirmininkui V. Sidzikauskui ir kitiems to komiteto nariams, Amerikos Balso atstovams, L. Bendoruomenės LOKo pirmininkui Prel. J. Balkūniui, visuomenės, laikraščių ir studentijos atstovams. Iškilmingą aktą, kurio garbės prezidiuman pakvietė donatoriai ir čia augščiausiai suminėti asmenys, pravedė Fondo pirm. A. Simutis. Pasakyta daug reikšmingų kalbų bei sumanymų, kaip praturtinti "Neries" Stipendijų Fondą, kad stipendijomis būtų galima aprūpinti didesnę skaičių mūsų studijuojančios jaunūmenės.

KARIŲ GYVENIMAS

VIENAS PO KITO KRENTA LAISVĖS NEIŠVYDĖ ...

Rašo Bal. Brazdžionis
Chicago, Ill.

Be galo yra skaudus momentas, kai ateina žinios iš Karo Departamento, jog tarpe kitų tautų žuvusių Korėjos fronte randasi lietuviškos pavardės. Jauni ir kupini jaunystės ryžto lietuviai kariai JAV armijoje ypatingai gerai visur pasireiškia. Jie trokšta su ginklu rankose pasukti savo Tėvynės laisvinti, ją išgelbėti iš komunistų priespaudos, bet jų gyvenimo keliai susikryžiuoja ir vyksta Korėjon, taip pat prieš komunistinį režimą kovoti ir kalnuotuose šios šalies apylinkėse paguldyti savo galvas už laisvės principus.

Rodos, taip neseniai buvo apžvelgta "Karyje" kovojantieji ir žuvusieji lietuviai kariai, o štai jau vėl netekome jaunų savo tautiečių: Miko Matonio ir Donald Sereikos.

Karys M. Matonis žuvo Korėjoje, kariaudamas su raudonaisiais kiniečiais. Kovos gretose buvo ir jo brolis corp. K. Matonis. Šis savo žuvusį brolių atlydėjo iš fronto į Clevelandą ir čia kartu su tėvais, Miko ir Lilijos Matonių, giliausiam galestyje palaidojo. Tėvai gyvena Garfield Heights. Giliausi jums ir broliui užuojauta!

Cpl. Donald S. Sereika, vos 21 metų, kilęs iš Cicero, Ill., 5029 W. 18th St., neseniai buvo parvežtas ir vasario 26 d. už jo vėlę atlaikytos šv. Antano parapijos bažnyčioje pamaldos, palaidotas Queen of Heaven kapinėse. Tebūna jam lengva šios šalies žemė, dėl kurios laisvės jis paaukojo savo gyvybę ir žydinčią jaunystę!

Taip pat atsisveikinom su senais veteranais kūrėjais. Ant. Spatkauskas mirė Nottinghame, Anglijoje, 1952 m. gruodžio 7 d. vos 55 m. amžiaus. Šveicarijoje mirė kpt. Mečys Brazaitis, buvęs Neprikl. Lietuvos aviacijos tarnyboje, vos 50 m. amž.

Šių visų Lietuvos karių širdys troško tautai laisvės, bet jų neišvydo akys...

Sužeisti kariai Korėjos kovų laukuose

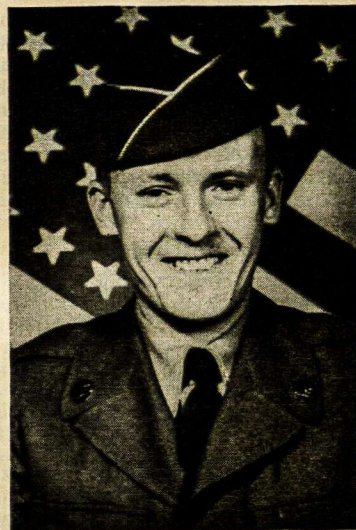
Nors karas eina jau trečius metus, bet jo galo ten nematyti. Frontuose vargstą kariai nerimauja ir ilgisi savo Tėvynės. Kartais frontą pajudina priešas ir sudunda pabrankos, veržiasi tankai, kaukia

artilėrijos sviediniai. Tarp tų kovų sukūrių ir Lietuvos žemės vaikas saugoja savo gyvybę... Atakuojant priešo pozicijas Korėjos kautynėse, artilėrijos sviedinio skeveldra pataikė į lietuvių kario Voldemaro Krukonio koją. Vytautas Čekanauskas ir Daniel Sturgis, kurie kovojo ilgą laiką fronte, buvo sužeisti. Bronius Liogys iš New Yorko pernai buvo paliestas kulku, o Raymondas J. Garolis, waukeganietis, sužeistas Korėjos karo lauke, jau pasveiko, laimėjo paaugštinimo ženklus — buvo pakeltas į seržanto laipsnį. Jo žmona gyvena su tėvais JAV. Edvardas Banevičius, šiuo metu tarnaujantis U. S. Air Force, lėktuvo nelaimėje apdegė rankas ir veidą. Paguldytas ligoninėje Bordox, France. Jo adresas: U. S. 55182119, Co. "C" 469 E. A. B., A. P. O. 16 c/o P. M. New York. Kas esate pažįstami, aplankykite jį laiškais, lietuviška spauda, nes juk labai yra ilgu leisti dienas ligoninėje.

Dabar esą Korėjoje kariai: Algirdas Žilinskas, augštas pareigas užima valdžios tarnyboje, Leonas Baltrušaitis, fronto linijoje, siunčia linkėjimus ateitininkams, Cpl. Vytautas Sakalas rašo tėvams Chicagoje, kad Yonchon rajone, pergyvenęs du kartus savųjų puolimus JAV priešlėktuvinės artilėrijos dalinio, tačiau išlikęs sveikas. Už pasižymėjimus "Old Blady" kalno kautynėse yra atžymėtas kariškos vadovybės. Zenonas Giržaitis iš Japonijos atvyko į Korėją, vos 20 mylių nuo fronto. Ed. Vanagas tarnauja irgi Korėjoje.

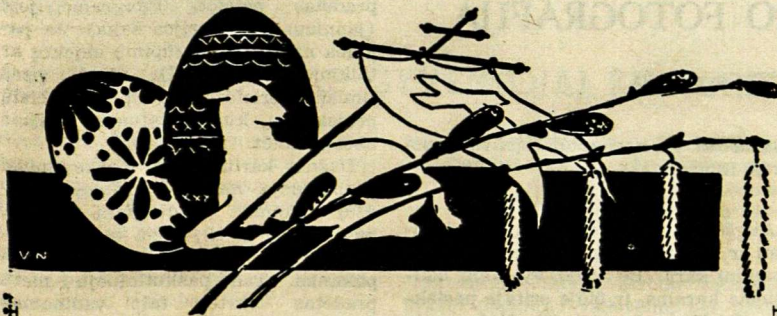
Jie grįžta iš karo į laisvą gyvenimą

Pirmos klasės seržantas Leonas Biliūnas, apdovanotas JT ir Korėjos pasižymėjimo ženklais, išstarnavęs 11 mėnesių 15-me artilėrijos batalione Korėjoje, sveikas sugrįžo į Chicago. J. Santackas, kilęs iš Cambridge, Mass. buvo ilgą laiką fronte Korėjoje, ėjo ryšininko pareigas. Stasys Stasiūnas prieš pat Kalėdas grįžo; jo kiti broliai yra karo veteranai. Baltimorėje grįžo iš Korėjos ir lankėsi pas pažįstamus. J. Mankauskas, Povilas Zorlandas dalyvavo Washingtonė D. Eisenhowerio Inauguracijos iškil-

Pvt. Br. Mikėnas,
neseniai sukūręs šeimos židinį
Chicagoje, išvyko į JAV kariuomenę.

mėse su pasižymėjusių karių grupe. Piliėčių Klubas Brooklyne kartu su Amerikos Liet. Veteranais jam surengė iškilmingą pagerbimą. Sgt. Pranas Petkūnas, L. Vyčių seniorės Julijos Petkūnienės, gyvenančios Chicagoje, sūnus grįžo iš Korėjos. Jo brolis Kazimieras, tarnaujantis Texas valstybėje, aplankė savo motutę. Viktoras Jautokas, daugiau metų išbuvęs fronte, kovo 28 d. grįžta į namus, atlikęs karinę prievolę. Viktoras Kizlaitis, su kuriuo teko pasikalbėti ką tik grįžusiu iš fronto, pareiškė: "Nors visad matai bailsius karo sukury reģinius, vistiek skyse stovi savi artimi žmonės, savos lietuviškos spaudos puslapiuose rišančios mintys ir žodžiai. Lietuvos meilė taip išsilieja, kad rodos eitum pirmyn ir vaiduotum ją iš vergovės, kirstum visus priešus". Povilas Gylis, išbuvęs 11 mėn. Korėjoje, grįžta į namus. Seržantas Vytautas Keršulis, čikagietis tremtinis, atlikęs karinę tarnybą Korėjoje, pamilo karišką gyvenimą ir vėl išvyko į Vokietiją, kur šiuo laiku apsistojęs prie Stuttgardo. Cpl. Romualdas Dulskis iš New Haven, kovojęs karo lauke, ten ėjęs elektros skyriaus vedėjas pareigas, grįžta į JAV. Jis buvęs ir Koje Do saloje, belaisvių riaušinių malšinti. J. Juknevičius kartu su Warkala, buvęs Vokietijoje, grįžo sveiki į atsargą.

Iš mirties ir iš kapo šešėlių
 Su aušros ugnimi auksine
 Tu, kaip saulė, šviesus prisikėlei
 Ir gyvent išėjai su minia!

Tau su palmėm, alyvom ir kedrais
 Ji nuklojo į garbę takus...
 Švietė veidas, kaip vasara, giedras,
 Kryžiaus kelias nebuvo sunkus!

Bet šiandieną, kai dunda patrankos
 Ir gaisrai visą dangų apims, —
 Kas tau kraują iš pervertų rankų,
 Kas erškėčių vainiką nuims?...

Žengia mūsų, štai, žaliosios eilės
 Tavo šviesų stebuklą išvyst, —
 Kaip gyvent prisikėlusi Meilė,
 Virš pirkelių ir rūmų sušvis!

Su mumis, tad, Gyvybės Karaliau!
 Su mumis po Tėvynės žvaigždėm!
 Tau ir jai džiaugsmo vėliavas keliam,
 Išrašytas sidabro raidėm!

Tu ir ją mums prikėlei iš kryžių
 Pilnuos kraujo kautynių laukuos!
 Ir dabar mes dėl jos pasiryžę
 Negailėti brangiausios aukos!

V. Šimaitis

Jauniausia lietuvių kolonija "Kengūrų Žemėje" jau nuo 1948 metų turi savo laikraštį

"AUSTRALIJOS LIETUVIŲ"

kuriame plačiai informuojama apie šios kolonijos lietuvių gyvenimą. Kaina 5 dol. metams — galima siųsti g. pinigais laiškuose.

"Australijos Lietuvis" leidykla leidžia ir priima spausdinti knygas. Mūsų išleistos knygos be varžymų pasiekia visų kontinentų lietuvius ir yra pigios — prieinamos kiekvienam tautiečiui.

Adresas: Australijos Lietuvis, 35 Cator St., Hindmarsh, S. A. (Australia).

NAUJA L. Ž. SAJUNGOS NEW YORKO SKYRIAUS VALDYBA

Š. m. kovo 8 d. įvykusiame metiniame Lietuvių Žurnalistų Sąjungos New Yorko skyriaus susirinkime išrinkta nauja skyriaus valdyba. Išrinktieji asmens pareigomis pasiskirstė taip: T. Žiūraitis — pirmininkas, Pr. Naujokaitis — vicepirmininkas, A. Sodaitis — sekretorius, J. Valakas — išdininkas ir J. Karys — valdybos narys. Į revizijos komisiją išrinkti: K. Čerkeliūnas, A. Gražiūnas ir J. Vyliaudas.

NELEI MAZALAITĖI PRIPAZINTA RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS LITERATŪROS PREMIJA

Š. m. kovo 8 d. Čikagoje buvo iškilmingai įteikta Nelei Mazalaitei, kuri gyvena ir kuria New Yorko Brooklyne, Rašytojų Draugijos premija 500 dol. sumoje už jos 1952 metais išėjusią knygą "Gintariniai vartai". Tradiciniai nuo Vokietijos tremties laikų palaikoma kasmetinė L. Rašytojų Draugijos literatūros premija supoנוoja buvusią nepriklausomybės laikų Valstybinę premiją, todėl tą premiją laimėjusiam autoriui yra didelis moralinis laimėjimas.

N. Mazalaitė yra jausminga, produktyvi ir skaitytojų mėgiama rašytoja, bene vienintelė iš lietuvių rašytojų, sukūrusi visą eilę puikių patriotinių legendų.

PLK. PR. SALADŽIUI 60 METŲ

Rochesteryje gyvenęs Pranas Saladžius, Lietuvos kariuomenės pulkininkas ir buvęs ilgametis šaulių Sąjungos vadas, vasario 27 d. atšventė 60 metų sukaktį. Ir dabar Pr. Saladžius tebėra judrus visuomenininkas ir nuoširdžiai sielojasi lietuviškais reikalais. Šiuo metu jis yra Rochesterio LRS skyriaus pirmininkas, dalyvauja kitų organizacijų veikloje ir uoliai atstovauja ten KARIO reikalus. Sukaktuvių dieną daug jubilato vietoje gyvenančių bičiulių atvyko į namus jį pasveikinti ir palinkėti ištvėrimės tremties dienose.

ŠIRDIS KALBĖJO...

(Atkelta iš 63 psl.)

Kur juos paslėpti? Buvo nutarta nuvežti į Kauną ir laikinai paslėpti Karo Muziejaus sandėliuose. Gal ten vokiečiai savo nosės nekaišios. Muziejaus vadovybė sutiko priimti.

Sidabrą į Kauną nuvežti paskyrė mane. Lietuvių batalijonas davė sunkvežimį ir kareivį šoferį. Susikrovė pilnas sidabro dėžes, apdengėme brezentu ir apskaičiavę, kad tik sutemus Kauną pasiektume, pasileidome iš Vilniaus.

Nors ir ant savojo lietuviškojo sidabro sėdėjau, nevogto, bet teisėtai priklausiusio mums, tačiau buvo neįtikėtina, kad pakely neužkluptų vokiečiai. Vakare 9 val. pasiekėme Karo Muziejų. Jau tamsoje dėžės sutempėme į vidų, o patys nakčia jau tuščiomis grįžome į Vilnių.

St. Butkus

ŠIS TAS APIE AERO-FOTOGRAFIJĄ

KPT. M. BRAZAITIS, Šveicarija

Aviacija, šalia tiesioginio oro žvalgų sekimo laikiniams taikiniams, k. a. didesnių priešo masių judėjimui, to judėjimo kryptims, pergrupavimams ir kt. artimiems taikiniams, nustatyti plačiai vartota fotografavimą. Atsižvelgiant į atskirus žvalgybos uždavinius ir ryšium su jais panaudojama foto medžiagą, tas fotografavimas gali būti pavadinamas dvejopu:

1. paprastu — įtvirtinimams, sandėliams, susisiekimo mazgams ir t. t. nustatyti — vartojant juodą-baltą arba spalvotą filmą;

2. infraraudonu-uzmaskuotiems, arba specialia terminologija tariant, kamufliuotiems taikiniams surasti — vartojant infraraudoną filmą.

Dažnai kariuomenės artilerijos pabūklus, autovežimius, specialius įrengimus, sandėlius ir kitus karinius pastatus, o kartais net svarbius kelius nudažo aplinką atitinkančia spalva arba pridengia atitinkamais tinklais. Paprastas oftografavimo būdas, lygiai kaip ir žvalgo akis, reaguodamas į spalvas, tų taikinių nepagauna. Infraraudonas fotografavimas, t. y. fotografavimas nematomam šviesos spektre, reaguoja į medžiagą, todėl tuo būdu specialiaime filme užfiksuo-

jama tai, ko nepagauna spalvai jautrus filmas.

Augščiau minėti dalykai buvo žinomi ir praktikuojami jau prieš II Pasaulinį karą. Be abejo, vykstant naujiems karams, ir šioje srityje pasiekta didelės pažangos, tik žinios apie tą pažangą yra labai šykščios. Tačiau šiek tiek jų prasiskverbia kad ir iš naujojo didžiųjų valstybių poligono — Korėjos.

1950 m. spalio mėn. 29 d. JAV karo aviacijos sprausminis naikintuvas rekognoskavimo tikslu perskrido komunistų fronto linijas. Pasiekęs Chonchongann upę, pilotas pasuko naikintuvą išilgai fronto linijos ir paspaudė foto aparato nuleidžiamąjį įtaisą; ilgoje naikintuvo nosyje įtaisytas naujutėlis foto aparatas pradėjo veikti. Per šešias sekundes buvo nufotografuota 2 km ilgio fronto linija. Pilotas atleido kontrolinio aparato mygtuką ir grįžo atgal. Po 3 valandų atitinkamame Korėjos aerodrome susirinko grupė žvalgybos duomenimis užinteresuotų karininkų išnagrinėti trijų matavimų spalvotus filmus. Geresnių žvalgybos duomenų, kaip rašo 1951 m. lapkričio mėn. žurnalas MODERN PHOTOGRAPHY, nereikėjo: buvo smulkiai nustatyta kiekviena palapinė, kiekvienas pabūklas, visi kiti įrengimai.

Tai buvo išbandyta JAV karo aviacijos laboratorijų pagaminta stereo-kamera "Sonne", duodanti dvigubas 12 cm pločio nuotraukas 24 cm. filme (yra ir kitas šios kameros modelis, kuris duoda viengubas nuotraukas, užpildančias visą filmo plotį). Kameroje įmontuotas stipraus šviesingumo "Schneider Xenon" objektyvas (1:2, F=12,5 cm), kuris gamina ryškias nuotraukas prie 750 km/val. lėktuvo greičio. Eksplozijos, perdengimų, kontrolės ir kt. aparato įrengimai — kaip kitų automatinų aero foto aparatų.

Vienu metu su kamera veikia ir 16 mm filmavimo aparatas, kuris fotografuoja lėktuvo bortinių instrumentų rodomus duomenis, būtent: augščio, greičio, laiko ir kompaso krypties (azimuto) pasikeitimus. Šie duomenys reikalingi vėlesniems skaičiavimams.

Gautos spalvotos stereo-nuotraukos nagrinėjimams dedamos į stereokomparatorių. Šis aparatas pirmiausiai

pradėtas naudoti fotogrametrijoje (jauniausia geodezijos šaka). Jo pagalba nuostatomas rūpimų objektų ar taikinių augštis (H); vėliau visas filmas perleidžiamas per specialų projektorių, kur nustatomos taikinio koordinuotės (x ir y).

Dažnai kariuomenės maskavimuisi pasinaudoja miškais, krūmais, medžių šakomis (pridengiant tankus, pabūklus ir t. t.), todėl vien spalvoto filmo taikinių demaskavimui nepakanka. Tad paskutiniu metu pradėtas vartoti taip vadinamas "CD" (Camouflage Detection) — dviejų sluogsnių filmas — kurio vienas sluogsnis yra panchromatinis, antras — infraraudonas.

Fotografuoti iš oro spalvotu filmu buvo bandžiusi ir Lietuvos karo aviacija prieš II Pas. karą. Tuo metu spalvotoji fotografija, galima sakyti, dar žengė tik pirmuosius žingsnius, ir rinkoje tebuvo dvi spalvotų filmų rūšys: amerikinė Kodachrom ir vokiečių Agfacolor. Abi duodavo pozityvines nuotraukas, kurias stebėti būdavo galima peršvietus projektoriais ekrane. Nuotraukų spalvos ypač Kodachromo, būdavo per daug sutirštintos, nenatūralios, o filmų kainos gana augštos, sakysim 35 mm (vad. Leica formato, kiti tada nebuvo gaminami) 36 nuotr. filmas kaštuodavo: Agfacolor — 10 Lt., Kodachrom — 16 Lt. — Tad vienas Agfacolor filmas Contax aparatu (1:2, F-5) buvo išbandytas, fotografuojant iš lėktuvo Kauną ir apylinkes. Rezultatai buvo menki. Visas filmas buvo padengtas violetiniu vualiu ir davė menką spalvotų filmų iliuziją. Agfa šį reikalą aiškino vienaip ir kitaip, tačiau buvo aišku, kad visas reikalas aero-fotografijai dar nepritaikintas ir reikia palaukti, kol išeis iš bandymų stadijos.

Šiandien amerikinė Kodak firma skelbia, kad ji jau gaminanti spalvotus filmus aviacijai vardu "Aerial Ektachrom", kurie duoda gerų rezultatų.

Tačiau aišku, kad ir šioje srityje bus kaskart pasiekiami vis didesnės pažangos, o tai palaipsniui atsilieps ir į aero foto aparatų konstrukciją: nuo dabartinių didelių, sunkių, reikalaujančių daug vietos lėktuve, palaipsniui bus einama prie mažesnių ir lengvesnių aparatų, su stipresne optika, tuo būdu sumažinant nenaudingą lėktuvo krūvį. Atrodo, kad tai yra visai netolimos ateities dalykas.

Pastaba: Šio str. autorius mirė 1952.X.16 Šveicarijoje. Red.

ZYMAUS PIANISTO KUPREVIČIAUS KONCERTAS NEW YORKE

Argentinoje reziduojąs lietuvis pianistas A. Kuprevičius šiuo metu lankosi Šiaurės Amerikoje. Šių metų pradžioje A. Kuprevičius savo rečitą didžiausiu pasisekimu įvykdė Čikagoje, o kovo 8 d. sėkmingai koncertavo New Yorke, žinomoje Town Hall, kur savo laiku įvyko Anna Kaskas Polinos Stoškiūtės ir kitų žymių lietuvių bei kitų tautų menininkų koncertai. New Yorko didžioji spauda pianistą A. Kuprevičių įvertino kaip didelio talento ir plataus masto pianistą.

A. Kuprevičiaus koncertas buvo ruoštas ne vien lietuviškajai, bet visai New Yorko ir jo apylinkių visuomenei. Koncerte lietuvių dalyvavo apie 500 asmenų, o kitų — gal tik kelios dešimtys.

NAUJOS KNYGOS

GVSE

LIETUVOS KRAŠTAS, GYVENTOJAI, KULTŪRA

Šiais palyginti nelengvais lietuviškai knygai laikais sukelia mums pasigėrėjimo jausmus kiekvienas naujas lietuviškas leidinys, bet ypatingai mus džiugina, kai knyga išeina ištaisai pašvęsta Tėvynei Lietuvai. Tokia knyga kaip tik neseniai pasirodė lietuviškųjų knygų rinkoje. Štai ji:

A. Bendorius, **LIETUVA. Kraštas * Gyventojai * Kultūra**. Išleido "Sūdūva", Liet. Tremtinių Dr. jos Illinois valstybėje Centro Valdybai padedant. Knygos viršelio aplankas pa'raukliai sudarytas dail. K. Varnelio. Knygos gale įdėtas Lietuvos žemėlapis pagal 1920 metų sutartį su Sovietų Rusija. 178 psl., kaina nepažymėta.

Trumpai tariant, tai vertingas leidinys. Autorius, kaip buvęs Lietuvos pedagoginio instituto kraštotyros lektorius, gerai pažino savo gimtąjį kraštą bei sugebėjo reikalingų davyčių susirasti atitinkamuose šaltiniuose, todėl ir knygos **LIETUVA** turinys — lyg gimtojo krašto ryški fotografija. Arti 100 įdėtų foto nuotraukų knygos vertė dar labiau patvirtina. Gal tik negerai, kad ji lyg ir suvadovėlinta, bet vadovėliu vistiek netapo. Atrodo, vadovaujantis tuo pačiu planu, buvo galima parašyti monumentalų veikalą apie Lietuvos kraštą, jos nepriklausomybės laikotarpį. Autorius viena proga išsireiškė, jog ši knyga buvusi parašyta net dvigubai platesnio turinio; esą tikrintojai bei patarėjai suspaudę ligi dabartinės apimties.

Knyga padalinta į dvi dalis. Pirmoje dalyje yra šie skyriai: 1) Lietuvos vieta Europoje, 2) Lietuvos plotas ir sienos, 3) Lietuvos žemė, 4) Upės ir ežerai, 5) Lietuvos klimatas, 6) Augalai, 7) Gyvuliai, 8) Gyventojai, 9) Nepriklausomos Lietuvos gyventojai, 10) Švietimas, 11) Kariuomenė, 12) Gerbūvio kilimas Nepriklausomoje Lietuvoje. Antroje dalyje rašoma apie: 1) Rytų Lietuvą, 2) Vidurio Lietuvos žemumas, 3) Žemaičius, 4) Pamenūnių vietoves, 5) Sūdūvą.

Iš turinio knyga atrodo vaizdžiu krašto pažinimo vadovėliu, bet pasiskaičius kai kuriuos tekstus vadovėliniai kreditai sumažėja. Galima neabejotinai pripažinti, kad Nepriklausomoje Lietuvoje veikusių visuomeninių bei kultūrinių organizacijų platus apibūdinimas knygos vertei nebūtų pakenkęs, gal net būtų padaręs dar įdomesne. Jei jau to nenorėta daryti, tai nereikėjo knygoje palikti ir to paviršutiniškumo, kuris dabar yra. Kažkaip tatau nesiderina su knygos paskirtimi, o ji juk, kaip autorius savo žodyje pastebi, daugiausiai taikoma lietuviškoms mokykloms.

Nežnūrint smulkesnių trūkumų, knyga parašyta vaizdžiai, šiltai. Ji skaitytina ne tik mokyklinei jaunomenei, bet ir visiems tiems lietuviams, kuriems nėra tekę pažinti Lietuvos nepriklausomo gyvenimo.

VINCAS KRĖVĖ - MICKEVIČIUS. Rašytojo 70 metų sukaktis. Išleido Chicago Lietuvos Literatūros Draugija 1953 metais. Spaudė **NAUJIE-NOS**. Viršelį piešė M. Šileikis. 188 psl., kaina 2 dol. Turinyje: 1) Leidėjų žodis, 2) V. Mykolaitis, Krėvės septyniadesimtojo gimtadienio proga, 3) V. Mykolaitis - Putinas, Idėjiniai Vinco Krėvės kūrybos pradai, 4) Vinco Krėvės kūrybos apžvalga, 5) Dr. Alfredo Senno kalba, 6) Vincas Krėvė, Pašaukimo valanda, 7) Sofija Čiurlionienė-Kymontaitė, 8) Vincas Krėvė, Pagunda, 9) Vinco Krėvės žodis Lietuvai. Visiems pravartu perskaityti šią knygą, kuri supažindina su mūsų didžiojo rašytojo gyvenimu ir kūryba.

M. Biržiška, **LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS. Į naują gyvenimą. II tomas.** Atbundanti Tauta — darbai, žygiai ir veikėjai. Išleido **LIETUVIŲ DIENOS** Los Angeles 1953 metais. 246 psl. kietuose apdaruose, kaina 3 dol.

Prof. M. Biržiškos, šio tremtyje atsidūrusio amžininko prisiminimai ir atmintiniai pastebėjimai, "Lietuvių Dienų" atskirais tomis leidžiamas, galima sakyti, studijinis veikalas **LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS** yra brangus įnašas į lietuvių raštiją, tai lyg savos rūšies lituanistinė enciklo-

pedija. Be šio veikalų negali apsieiti nė vienas apsišvietęs lietuvis.

Adomas Mickevičius: **KONRADAS VALENRODAS.** Lietuvių ir prūsų žygių istorinė apysaka. Vertė V. Mykolaitis-Putinas. Ilustracijos iš originalo, 1851 m. Paryžiaus leidinio — dail. J. Tysiewicz. Išleido Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y. 108 psl., kaina \$1.50.

Šis Ad. Mickevičiaus kūrinys įdomus ne tik kaip epochinis dokumentas, bet jis žavi skaitytoją kaip kūrybine ugnim plazdantis augštos vertės meno veikalas. Lietuviams jis brangus tuo, kad jo poetiškoji šviesoj pamatome šlovingą mūsų istorijos vaizdą. Ad. Mickevičius laikė save Lietuvos sūnum, mylėjo Lietuvą ir žavėjosi jos praeitim. Šiuos jausmus jis įkvėpė ir į savo kūrinį.

VELYKŲ PASAKOS

Ką tik, matomai, taikyta kaip velykinė dovana mūsų mažiesiems, lietuviškųjų knygų rinkoje pasirodė naujas **VAGOS** leidinys N. Butkienės **VELYKŲ PASAKOS**. Turinyje randame 6 įdomias velykines pasakas apie margučius, kiškučius ir vaikučius. Ilustruota turiniui pritaikytais paveikslėliais. Trijų spalvų meniškias viršelį, pieštas dail. P. Osmolskio. Didoko formato. Pardavinėjama po 1 dol.

Kai vaikų literatūros šiuo metu labai mažai tepasirodo, šios **VELYKŲ PASAKOS** yra tikra dovana mažiesiems. Ją įsigyti galima pas platintojus ir leidykloje, rašant šiuo adresu: **VAGA, 210 Humboldt st., Brooklyn 6, N. Y.**

DĖMESIO!

Jeį dar neturi — įsigyk įdomią knygą

NUO IMSRĖS IKI ORINOKO

(Per fakirų žemę)

parašytą A. Sabaliausko.

Šioje knygoje rasi lietuvių misjonieriaus patyrimus ir išgyvenimus keliaujant per svetimus kraštus ir tautas. Ten ypač plačiai yra kalbama apie paslaptinę **INDIJĄ** — fakirų ir keturių dešimčių milijonų dievaiečių žemę.

Kaina \$2.50

Pavieniai ir platintojai ją gali gauti pas **Mr. E. Dambrauską, 4501 S. Ta'man Ave., Chicago 32, Ill.**

VISŲ DĖMESIUI

Kultūros žurnalas "Aidai" energingai kovoja su dvasiniu apsnūdumu, nutautėjimu ir komunistiška ideologija, todėl labai tinka kariams.

Niekuomet nevėlu užsisakyti **AIDUS** 1953 metams.

Prenumeratos kaina:

Amerikoje 5 dol. Užsieniuose — 6 dol., Kanadoje — 5.25 dol.

Adresas: 680 Bushwick Avenue, Brooklyn 21, N. Y.

MARGIEJI LAIŠKELIAI KARIUI

Supratinga ir nuosaiki nuomonė

Vasario mėn. pradžioj iš uolaus KARIO skaitytojo K. Šimėno gavome tokio turinio laišką:

“Dėkodamas Tamstoms už paraginimą remti KARI, sykiu dėkoju ir už atsiųstą knygą MEDINIS ARKLYS. Tikrai būsite daug atsilyginę KARIO skaitytojams bei žurnalo palaikytojams. Mums, buvusiems Lietuvos kariams, net gėda, kad esame taip apsilėidę ir per mažai paremiame savo idėjinę spaudą. Aš manau, Tamstos suprantate esamas aplinkybes, kad buvusiems kariams sykiu rūpi ir kiti reikalai: Lietuvos vadavimo reikalas, šalpa, taip pat kitokia lietuviška spauda. Viskam reikia po truputį. Gerai, kad nenuleidžiate rankų, spaudos darbas čia sunkus. Jei vėlinuos, tai ne iš blogos valios... geriau vėliau, negu niekad.

Priimkite mano geriausius linkėjimus Jūsų ir mūsų šios srities kovoje, nepamirštant Lietuvos kario senų ir garbingų tradicijų.

Tamstoms pageidaujant, siunčiu savo pažįstamų keletą adresų, kurie, manau, turėtų KARIO žurnalą ne tik skaityti, bet jį ir finansiniai palaikyti...

Geriausios sekmės

K. Šimėnas”

Ivertindami šią K. Šimėno iš Norwood, Mass. supratingą ir nuosaikią nuomonę, dėkodami jam už 1953 metų prenumeratos mokscio ir keletos būsimų KARIO skaitytojų adresų atsiuntimą, pažymime, jog mes mieliai sutinkame su principu “geriau vėliau, negu niekad”. Šia proga maloniai prašome į tą principą atkreipti savo dėmesį tų KARIO skaitytojų, kurie prenumeratos mokescžio dar nėra atsiuntę net už praeitus metus. Nenorėkime, kad uolieji skaitytojai, sielodamiesi žurnalo išsilaikymu, siųstų viršprenumeratines aukas, o pasyvieji — tą žurnalą stumtų į prarają, delsdami atlikti savo natūralią pareigą — prenumeratos mokescį sumokėti bent už praeitą laiką. Negi šalia aukotojų privalome skelbti ir kitokių sąrašą?

* * *

Mielas KARY,

šių metų Tavo pirmą numerį ir knygą MEDINIS ARKLYS gavau, už ką esu labai dėkingas.

Kadangi nuo š. m. sausio 1 d. mano adresas šiek tiek pasikeitė ir man pačiam reikėjo, nors trumpam laikui, atsidurti liginonėj, užtat ilgokai Tavęs turėjau laukti. Bet dabar, vartydamas rankose, labai džiaugiuosi Tavo turtingu turiniu ir prižadu ateityje kiek galėdamas remti.

Su pagarba

A/3c Ed. Šlakaitis

California, 1953.III.8.

* * *

Brangus ir mielas

mano gerbiamas KARY! Aš Tave skaičiau Lietuvoje, ir dabar Tave myliu ir gerbiu. Norėčiau Tau padėti stiprėti, bet šiuo metu aš pats esu labai silpnas, be sveikatos, 6 kartus sužeistas, reikalingas protezų, po 1940 m. okupacijos 10 mėn. bolševikų iškankintas kalėjime; ten man buvo išsukinėti rankų pirštai ir išmušti dantys. Dėl to ir čia dėl silpnos sveikatos negaliu gauti darbo. Pragyvenu daugiausia iš savo žmonos kuklaus uždarbio. Todėl ir Tau daug kuo padėti negaliu, bet kiek galėdamas remiu ir remsiu, kol būsiu gyvųjų tarpe nuo Tavęs neatsisakyčiau ir nesiskirsiu. Mūsų visų buvusių karių yra garbė ir pareiga Tave paremti...

P. Pliskevičius

Hartford, 1953.I.31.

* * *

Siunčiu 4 dol. ir prašau siuntinėti žurnalą KARI mano prieteliui, gyvenančiam Argentinoje, šių metų Nr. 1 pradendant, šiuo adresu: Jonas Gasiūnas...

Linkiu geriausios sekmės!

Su tikra lietuviška pagarba

M. Valiulienė

Kanada, 1953.II.3.

* * *

Gerb. KARIO Redakcija,

Su šiuo laiškučiu siunčiu 4 dol. už 1953 m. KARIO prenumeratą. Linkiu KARIUI išklampoti sunkius tremties kelius ir laimingai grįžti į laisvą Lietuvą. O ponams redaktoriams taip pat linkiu didelės ištvermės ir sumanumo praskinti KARIUI kelią į plačią lietuvišką visuomenę.

Su pagarba

Kpt. Vincas Abramikas

Springfield, Ill., 1953.II.21.

KARYS SVEIKINA

KARYS sveikina visus savo bendradarbius, platintojus, skaitytojus ir visus tuos bičiulius, kurie KARIO nepamiršta, Velykų švenčių proga. Geros nuotikos!

Kartu norime priminti mieiliems skaitytojams, kad tie, kurie dar neatsiuntėte 1953 metais prenumeratos mokescį, paskubėkite tai atlikti. Matote, šiais metais KARYS išeina sodresnis, bet tuo pačiu mūsų ištekliai visai sukūdo. Gerb. platintojus prašome kuo skubiausiai atsisteisti už šių metų pirmuosius numerius. Laikykimės mūsų sutarto principo: gavus naują numerį — tuojau atsiskaityti už išplatintus ankščiau gautuosius. Laukiame!

O dabar dėkojame aukotojams. Štai jų eilė:

A/3c Leonas V. Rudžiūnas,
 JAV karys\$6.00
 Jurgis Bobelis iš Chicagos 5.00
 J. Dragūnevičius iš Hartford,
 Conn.2.00
 B. Šmigelskis iš Rochesterio 2.00
 O. U. iš Europos2.00
 J. Bakšys iš Kanados1.00
 St. Barauskas iš Kanados1.00
 P. Ješkelevičius iš Philadelphijos1.00
 K. Liaudanskas iš Newark,
 N. J.1.00
 V. J. Matikiūnas iš Chicagos 1.00
 A. Matusevičius iš Kanados 1.00
 V. Obolevičius iš Rochesterio 1.00
 P. Pliskevičius iš Hartford,
 Conn.1.00
 St. Rukšėnas iš Kanados1.00
 J. Rūtenis iš Stamford, Conn. 1.00
 V. Šimanavičius iš Kanados 1.00
 J. Šaulys iš Banford, Conn. 1.00
 Pr. Totilas iš Omahos, Nebr. 1.00
 Vyt. Vaičiulis iš Brooklyno 1.00
 A. Valiūškis iš Middlebury,
 Ind.1.00
 A. Venckaitis iš Kanados1.00
 K. Žilėnas iš Racine, Wisc. 1.00
 J. Žiūkas iš Kanados1.00

Deja, šį kartą aukotojų eilė trumpesnė, negu buvo praeitą kartą. Augščiau išvardintiems aukotojams yra nuoširdžiai dėkingas

KARYS,

680 Bushwick Ave.,
 Brooklyn 21, N. Y.

KARYS

Pavykusi medžioklė

Susirinkę medžiotojai pasakoja vioskias būtas ir nebūtas istorijas. Vienas jų riečia:

— Kartą medžiodamas pamačiau lapę. Gerai nusitaikęs iššoviau. Kulka, užkliudžiusi akmenį, užmušė lale, o vėl atšokusi — nukovė kitą bėgančią lapę. Šautuvus man taip trenkė į petį, jog aš įkritau upėn. Krisdamas viena ranka nutvėriau laukinę antį, o antrąją — ūdrą. Išlipęs iš vandens pajutau, kad mano sušlapusios kelnės pilnos ešerių. Nuo to svorio trūko mano petnešų sagutė, o krisdamas kelnės dar užmušė dvi krapkas...

Nebejučia žemės...

— Kai aš su tavim, Maryte, šoku, tai stačiai žemės po kojom nebejučiu.

— Kaip tu, brangusis, tą žemę jausi, kad nuolat man ant kojų lipi...

Koks skirtumas?

— Koks skirtumas tarp namo ir moters (ypač Amerikoj)?

— Namą reikia dažyti kas ke'eri metai, o moteris dažosi kelis kartus per dieną.

Baisus nuotykis

— Ak, brolyti, kad tu žinotum, kokį baisų nuotykį vakar apturėjau: trys traukiniai per mane pervaziavo...

— Nuostabu, kaip tu galėjai gyvas išlikti?

— Mat, aš su savo mergaite sėdėjome po geležinkelio tiltu...

Ne vien duona...

Švietimo pamokos metu instruktorius aiškina jauniems kareiviams apie mokslo svarbą ir reikšmę žmogaus gyvenime:

— Taigi, matote, vyrai, kad ne vien duona žmogus būna gyvas. Na, pasakyk tamsta, ko jam dar būtina reikalinga?

— Mėsos, sriubos, košės... — atsako užklaustasis jaunas kareivis.

— Nupieškite karo laivą, — sako instruktorius vienam karių. Šis greitai nupiešia banguojančią jūrą ir sako: jau nupiešiau, leitenante.

— O kur gi laivas?

— Jis yra pasinėręs, mat, povandeninis.

KARIO platintojas ir atstovas Chicagoje yra

Balys Brazdžionis,
2421 W. 45th St.,
Chicago 32, Ill.

Mielus čikagiečius prašome žurnalo reikalais kreiptis į jį.

TAUPLYKITE PER PAŠTĄ, SAUGU IR PATOGU. MES APMO-KAME PAŠTO IŠLAIDAS.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Philadelphia, Pa.

235 NORTH BROAD STREET
(Temporary Address)

New Building Under Construction
at 202-04 North Broad Street

STATEMENT OF CONDITION
AS OF DECEMBER 31, 1951

ASSETS

First Mortgage Loans	\$8,316,894
Improvement Loans	25,543
Loans on Savings Accounts	82,997
Federal Home Loan Bank Stock	175,000
Cash on Hand and in Banks	1,112,033
Office Building and Equipment	166,668
Parking Lot — 1415 Race Street	22,723
Deferred Charges and Other Assets	15,791
TOTAL	\$9,917,587

LIABILITIES

Members' Share Accounts	\$8,428,470
Advances —	
Federal Home Loan Bank	850,000
Loans in Process	55,431
Other Liabilities	10,311
Employees' Retirement Reserve	22,077
Other Specific Reserves	3,520
General Reserves	\$295,500
Surplus	252,278
TOTAL	\$9,917,587

CHARLES S. CHELEDEN, President

ŠI LIETUVIŠKA ĮSTAIGA —
SAUGIAUSIA VIETA JŪSŲ
INDELIAIMS.

KARIO atstovas Brazilijoje yra:

MELDUTIS LAUPINAITIS,

Caixa Postal, 118

Sao Paulo, Brazil

Prenumeratos atsiteisimo ir kitais žurnalo reikalais prašoma kreiptis į jį.

ISIGYKITE VERTINGUS "LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDINIUS

"Lietuvių Tautos Kelias", prof. M. Biržiška, I tomas \$3.00

"Varpai Skamba", St. Būdavo apysaka \$2.50

"Žemė", poezijos antologija \$4.00

"Lietuvių Tautos Kelias", M. Biržiška, II tomas (spaudoje).

"Žinomieji Lietuviai", JAV pasižymėjusiųjų lietuvių biografinis vardynas (spaudoje).

Knygos gaunamos "Kario" redakcijoje, spaudos kioskuose ir leidykloje: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

K A R Y S VISŲ LIETUVIŲ ŽURNALAS

Isigyk pats sau ir kitam dovanų nupirk knygą

S I E L A už S I E L A

parašytą saleziečio D. Pilla ir su-lietuvintą misijonieriaus kun. A. Sabaliausko, kurią išleido Lietuvių Saleziečių gimnazija Italijoje.

Knyga turi 307 puslapius, 43 paveikslus ir įrišta į kietus vrselius.

Kaina \$2.00

Tai įdomi, intriguojanti istorinė apysaka, paimta iš realių gyvenimo įvykių.

Platintojai ir pavieniai ją gali gauti: Mr. E. Dambruskas, 4501 So. Talman Ave., Chicago 32, Ill.

Niekuomet nevėlu išsirašyti daugelio mėgiamą iliustruotą K A R I O žurnalą! Gausite ir pirmuosius šių metų numerius.

K A R Y S — tautinės, krikščioniškos dvasios sparnuotas žodis, tai visų laikų lietuvių karių gyvenimo, kovų ir darbo tikrasis veidrodis; tai mūsų tradicinis vieningos kovos organas su visais Lietuvos priešais nuo 1919 metų.

K A R Y S — visiems mūsų kariams JAV armijoje! Žūtbutinė kovos akivaizdoje — šiandien visi esame Lietuvos laisvės kariai.

Prenumerata (4 dol.) ar jos da-lį kviečiame siųsti: K A R Y S, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Winter Garden Tavern, Inc.

Puikus baras, restoranas ir didelė salė susirinkimams, vestuvėms ir kitokiems sociališkiems pobūviams

SAVININKAS

VYTAUTAS BELECKAS

1883 Madison Street, Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (Ridgewood)

Tel.: EV 2-9586

VISI KVIEČIAMI ATILANKYTI

**TURIZMO IR APDRAUDOS
BIURAS**

Plečiant ir tobulinant biznį buvo reikalinga persikelti į didesnes ir patogesnes patalpas (skersai gatvę), kad savo klientams patarnavus:

**Turizmo — Kelionių,
Įvairiausių Apdraudos,
Nuosavybių Pirkimo ir Pardavimo,
Biznio Knygų Vedimo,
Taksų (Income Tax) Paruošimas,
P pinigų Persiuntimo ir Skolinimo,
Imigracijos ir Pilietybės,
Notariųjų Dokumentų Tvirtinimo,
Vertimų ir įvairiausių kitais reikalais.**
KNYGYNAS — LAIKRAŠČIAI IR KNYGOS
Visuose šiuose reikaluose jums greitai ir maloniai patarnaus broliai

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI
315 WALNUT STREET, NEWARK 5, N. J.
Kampas Adams St. Tel. Market 2-4867

Patogus privažiavimas autobusu
(Autobusas Nr. 4 sustoja prie durų)
Darbo valandos: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.
Sekmadieniais ir šventadieniais nuo 12 iki 1 v. dieną. Kitokiu laiku pagal atskirą susitarimą.
A teikite ir Įsitinkinkite!

**LIETUVIŲ
DIENOS****MODERNIŠKAS ILIUSTRUOTAS
MAGAZINAS**

Kiekvienas lietuvis turėtų jį skaityti.
Metinė pren. \$4.00. Adresas:

9204 S. Broadway, L. A. 3. Calif.

Kai tamsos galybė naikina šimtmečiais sukurtas mūsų tautos kultūrinės vertybes, kiekvieno lietuvių inteligento pareiga yra skaityti, platinti ir palaikyti vienintelį kultūros žurnalą

A I D U S

A I D A I, pradėję eiti tremtyje, jau treči metai Amerikos žemyne jungia vieningam kūrybos darbui mūsų geriausias mokslo, meno ir literatūros jėgas;

A I D A I, palaiko Lietuvos prisikėlimo viltį ir pranašauja giedrą laisvės rytmetį;

A I D A I, pasitikėdami lietuviškos visuomenės iki šiol rodomu palankumu,

1 9 5 3 M E T A I S

DAR KARTĄ KIEKVIENĄ LIETUVIŲ INTELI-
GENTĄ KVIEČIA Į SKAITYTOJŲ EILES.

Prenumeratos kaina: JAV ir Pietų
Amerikoje — metams 5 dol., Kanado-
je — 5.25, kituose kraštuose — 6 dol.

ADMINISTRACIJOS ADRESAS:

AIDAI, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

BŪSI LINKSMAS IR SVEIKAS

jei išsirašysi **PELĖDĄ** 1953 metams. Ten kur nesilanko Pelėda vizituoja daktarai ir graborial.
PELĖDOJE

atsispindi visas politinis, kultūrinis ir ekonominis gyvenimas kaip kreivame veidrodyje.
Pelėda išėina kiekvieną mėnesį, 28 psl. Pelėdos prenumerata metams tik \$4.00, pusei metų \$2.50.

ADRESAS:

PELĖDA 3153 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Skaitykite ir platinkite

“TĖVŲ KELIĄ”!

Venecuelos lietuvių mėnesinis žurnalas

Rašyti: Revista Catolica Para Lituanos,

Aportado 369,

CARACAS—VENEZUELA

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

yra bendruomeninis visų Kanados lietuvių laikraštis, nežiūrint jų politinių, religinių ir kitokių nusistatymų, todėl ypač brangina visų lietuvių talką, nes tikrai bendromis jėgomis galima pasiekti visiems rūpimų ir brangių tikslų.

NEPR. LIETUVOS kaina metams \$4.—
7722 George St., Montreal 32, P. Q. Canada

Planingas taupymas moka gerus dividendus

Kiekvienas žmogus turėtų atliekamus nuo pragyvenimo pinigus taupyti kas savaitę. Taupyti reikia: senatvei, vaikų mokslui, išigijimui namo, automobilio, atostogoms, vestuvėms, krikštynoms ir kitiems reikalams. Kas turi susitaupęs pinigų, tas jaučiasi saugesnis ir laimingesnis. Pradėk taupyti šiandien.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

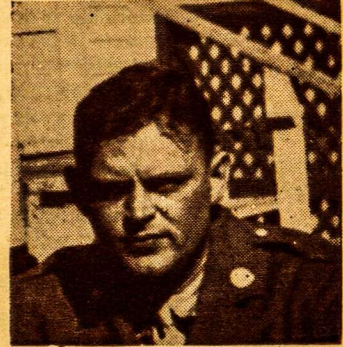
Chartered and Supervised by the United States Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Illinois
Tel. Virginia 7-7747

JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.

JONAS BUDRIKAS

Jaukus lietuviškas restoranas ir valgykla, biliardas ir stalo tenisas. Įvairūs gėrimai, šalti ir šilti užkandžiai. Tremtinių mėgstamiausia vieta. Erdvi salė įvairiems parengimams.

1442 SO. 49-TH CT., CICERO 50, ILL.
TEL. TOWNHALL 3-9472

ALBINAS BENIULIS ATLIEKA PERKRAUSTYMUS ir įvairių daiktų pervežimus.

Taip pat persiunčiame į užsienį įvairaus maisto pakietilius.

Kreiptis:

2554 SO. HALSTED ST. CHICAGO, ILL.
Tel. DANUBE 6-3245

MARGUTIS

SENIAUSIAS IR GAUSIAI ILLUSTRUOTAS LIETUVIŠKOS MINTIES ŽURNALAS
MARGUTIS įsteigtas komp. A. Vanagaičio
Prenumeratos kaina metams \$3.00
Susipažinimui siunčiamas dovanai
6755 S. Western Ave., Chicago 36, Ill.

Antanas M. Phillips

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

3307 S. Lituanica Ave., Chicago, Ill.
Tel. YAARDS 7-3401

LIŪDESIO VALANDOJ

šaukite:

MAŽEIKA & EVANS LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

5845 So. Western Ave. Chicago, Ill.
REpublic 7-8600—7-8601

Air Conditioned kopyčia • Automobiliams vieta
Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse, gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
Telefonas Grovehill 6-0142

1410 CO. 50th AVE., CICERO, ILL.
Telefonas TownHall 3-2109

KOPLYČIOS VIŠOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

APLANKYK ERDVIAĮ IR PATOGIĄ SENIAUSĄ
LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

**PROGRESS
FURNITURE CO.**

4181-83 Archer Ave.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

Rakandai, Pe-
čiai, Televizijos,
Refrigeratoriai,
Plovimo Mašinos, Visos namų
Reikmenys.

KAZYS KARAZIJA & CO.

GENERAL CONTRACTORS

ATLIEKA STATYBOS DARBŲ PROJEKTUS, SKAIČIAVIMUS, ŠAMATAS, DUODA TECHNIŠKUS PATARIMUS IR VYKDO STATYBOS DARBUS: NAUJU NAMU STATYBAS, SENŲ PASTATŲ PERDIRBIMUS IR ŠIAIP ĮVAIRIUS TAISYMAS.

2405 West 51st St., Chicago 32, Illinois
Telef.: WALbrook 5-9763